

Groningen, 17 maart 2016

Aan de colleges van Gedeputeerde Staten
van de provincies Drenthe en Groningen, en aan
de colleges van Burgemeester en
Wethouders van de gemeenten Assen,
Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-
Sappemeer, Leek, Noordenveld,
Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum en
Zuidhorn

Kenmerk: A2016.00120

Behandeld door : H.G. Havenga de Poel
Telefoonnummer : 050-3164289
Email : secretariaat@regiogroningenassen.nl
Bijlage : 5, zie opsomming
Onderwerp : Jaarstukken 2016 Regio Groningen-Assen

Geacht College,

Op 11 maart 2016 heeft de Stuurgroep Regio Groningen-Assen de Jaarstukken 2016 vastgesteld. Namens de Stuurgroep vraag ik u deze stukken bij uw raad dan wel Staten onder de aandacht te brengen. Reacties van uw College kunnen vóór 8 juni 2016 bij het regiobureau worden ingediend. De Stuurgroep betreft deze bij haar oordeel. Definitieve vaststelling van de stukken staat geagendeerd voor de vergadering 10 juni 2016.

De Jaarstukken 2016 wordt in drievoud aangeboden en bestaan uit:

1. Algemene inleiding bij de Jaarstukken;
2. Oplegnotitie Jaarstukken 2016;
3. Jaarrekening 2015;
4. Conceptbegroting 2017, inclusief begrotingswijzigingen 2016;
5. Uitvoeringsprogramma 2016;

De raads- en Statengriffiers ontvangen een afschrift van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw F. Gräper – van Koolwijk
voorzitter Stuurgroep Regio Groningen-Assen

Algemene inleiding Jaarstukken 2016

Samen bouwen

Ruimtelijke en economische vraagstukken stoppen niet bij de gemeente- of provinciegrenzen. Vanuit dit besef is de samenwerking in Regio Groningen-Assen ontstaan. Zorgen dat deze mooie regio nog meer tot bloei komt, is de uitdaging waar we met z'n allen de komende jaren voor staan. Samen sta je sterker! Deze ambitie is geformuleerd in de Regiovisie "Veranderende context, blijvend perspectief. Het oppakken van de vernieuwde regionale uitvoeringsagenda en het laten slagen van de netwerkorganisatie vraagt een actieve opstelling van de Stuurgroep, stevige betrokkenheid van raads- en Statenleden en voldoende ambtelijke inzet. Samen bouwen we aan dit netwerk!

Speerpunten

Regio Groningen-Assen zet in op het benutten en uitbouwen van de economische kansen en het behouden en versterken van de gebiedskwaliteiten. Drie speerpunten staan centraal:

1. Het economisch kerngebied verder ontwikkelen, onder andere door het faciliteren van het Economisch Platform waarin overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen zitting hebben.
2. De interne samenhang tussen steden en regio versterken, onder andere door financiering van het pakket voor regionale bereikbaarheid.
3. De kwaliteit van stad en land behouden en versterken, onder andere door in te zetten op regionale projecten ter versterking van de gebiedskwaliteit.

Resultaten 2015

In 2015 is volop ingezet op het verder vormgeven van het netwerk en de nieuwe manier van samenwerken. Nieuw is het werken met bestuurlijke eigenaren. Vanuit de Stuurgroep zijn zij het eerste aanspreekbaar voor hun thema. Zij hebben een rol in het aanjagen en enthousiasmeren, en daarmee ook het realiseren van de doelen van regio. In het tweede kwartaal volgden een aantal wisselingen in bestuurlijk trekkerschap/ voorzitter als gevolg van de provinciale Staten verkiezingen. Onderstaande lijst met bestuurlijke eigenaren is dynamisch:

- Bereikbaarheid: Henk Brink (vz.) en Fleur Gräper – van Koolwijk;
- Ruimtelijke kwaliteit: Roeland van der Schaaf (vz.) en Henk Kusters;
- Regionale en innovatie projecten: André van der Nadort (vz.) en Harmke Vlieg;
- Economisch Platform: Joost van Keulen (vz.), Maurice Hoogeveen, Erik Drenth, Nina Hofstra en Henk Kusters;
- Wonen: Tjisse Stelpstra (VZ), Eelco Eikenaar en Ger Lindeman.

Ook wordt sinds 2015 gewerkt met het in de Visie geformuleerde algemene uitgangspunt voor de verdeling van de werkzaamheden: bij de deelnemers wat kan, bij het regiobureau wat moet.

In 2015 zijn, zonder uitputtend te zijn, de volgende acties uitgezet en resultaten geboekt:

- In 2015 waren circa 40 regionale projecten in uitvoering. Totaal is voor circa € 11,5 miljoen uitgekeerd uit het regiofonds. Zie voor een overzicht van de projecten tabel 5, 6, 7, 8 in de Jaarrekening 2015.
- Peter Veenstra (LOLA Landscape Architects) is voor twee jaar aangesteld als adviseur ruimtelijke kwaliteit. In zijn werkplan heeft hij drie thema's benoemd: energie, leeflijnen en nieuwe allianties. Als eerste is hij gestart met het maken van een kansenkaart van de regio, met daarop de grootste kansen en kwaliteiten van de regio.
- Het programma [Vervolg Beter Benutten](#) is vastgesteld door het Rijk en de Regio. Het is een voorzetting van het programma Beter Benutten 1. Met dit programma investeren we €24 miljoen in bereikbaarheidsmaatregelen (50% Rijk, 50% Regio). Doel van het programma is door innovatie in de bestaande infrastructuur een betere bereikbaarheid van economische kerngebieden te realiseren. Het is een gezamenlijke aanpak van bedrijfsleven, het Rijk en de Regio. Dit wordt mede vormgegeven door de aanpak Groningen Bereikbaar en Minder Hinder Assen. Daarbij wordt invulling gegeven aan het Beter Benutten programma Fiets, Openbaar Vervoer en Goederenvervoer. Een ander belangrijk onderdeel is het Intelligent Transport Systems (ITS). Het gaat daarbij om mobiliteit van de toekomst. Door 'intelligentie' toe te voegen aan mobiliteit verkorten we de reistijd van deur tot deur. Dit is gunstig voor onder meer de transportsector en de reiziger.
- In 2015 is het programma HOV/RSP definitief gemaakt. Dit programma met oorspronkelijk €58,5 miljoen, is uiteindelijk vastgesteld op € 66,5 miljoen. Provinciale Staten van de provincie Groningen heeft in maart 2016 goedkeuring gegeven op de financiële dekking van deze overtekening.
- De provincie Groningen heeft in maart 2016 goedkeuring aan deze overtekening in begin 2016 naar de Staten voor goedkeuring en financiële dekking Dit programma, is uiteindelijk vastgesteld op € 66,5 miljoen.
- Het Economisch Platform is in 2015 twee keer bijeengewees. In april was het thema "Export naar Duitsland" en in november stond de sessie in het teken van "Inclusieve arbeidsmarkt". De acties uit deze bijeenkomsten worden door de ondernemers en organisaties uitgewerkt. Voorbeelden hiervan zijn: opzetten van een financieringstafel waarbij samenwerking tussen financierende partijen wordt verstrekt; stimuleren van techniek in het onderwijs met het project "Talent, Techniek en Energie"; handelsmissie van EDR en Exportclub Groningen naar de Duitse grensstreek.
- Binnen Regio Groningen-Assen wordt al vele jaren samengewerkt op het vlak van woningbouw. Dit heeft in 2012 geresulteerd in het regionaal instemmingsmodel. In 2015 is door Companen een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. Directe aanleiding hiertoe was verandering in wetgevingen, verandering in registratie en trends / ontwikkelingen in de woonwensen. De resultaten zijn in twee sessie met raads- en Statenleden besproken. De aanbevelingen worden in 2016 verder uitgewerkt.

- De website www.regiogroningenassen.nl en de nieuwsbrief zijn in lijn gebracht met de actualisatie.
- Met de geactualiseerde Regiovisie is in het regiofonds financiële ruimte gereserveerd voor Regionale innovatieve projecten om hiermee gericht te investeren in projecten die een duidelijke meerwaarde hebben voor de regio. Van 2014 tot en met 2020 is € 12,0 miljoen beschikbaar. In 2015 hebben de eerste twee 'pitchrondes' plaatsgevonden, met in totaal 22 pitches. Er is in totaal circa 2,0 miljoen toegekend aan totaal elf projecten: Health Hub Roden, Innovatieboerderij Zuidhorn, Opwaardering Hoornse Meer, Landgoederen Eelde Paterswolde, Collectie Veenhuizen, Alternatief concept drukriolering buitengebieden, I.Turn.IT, Smart Campus Zernike, Slimme inzameling en transport rioolwater, Into Nature en Ontwikkeling locatie Woldwijk. Voor 2016 staan wederom twee 'pitchrondes' in de planning. De adviescommissie bestaat uit vijf leden: Aard Groen (hoogleraar innovatief ondernemerschap en valorisatie), Alfred Koop (ondernemer), Peter Veenstra (adviseur ruimtelijke kwaliteit), Harmke Vlieg (wethouder gemeente Assen) en Andre van de Nadort (burgemeester gemeente Ten Boer).

Doorkijk 2016/2017

Kernpunten voor 2016/2017 zijn:

- In 2016 wordt voor circa € 13,5 miljoen geïnvesteerd in uitvoeringprojecten. Voor 2017 ligt er een investeringspakket van bijna € 23 miljoen. Het betreft onder andere investeringen in bereikbaarheid en in Substantiële projecten, zoals: Doorontwikkeling P+R Zuidhorn, Station Haren, Programma Beter Benutten (ITS - Groningen Bereikbaar - Mobiliteitsmanagement - P+R en OV en Fiets), Programma FlorijnAs Assen, Fietsrouteplus Bedum - Groningen, Herinrichting centrum Leek-Nietap, Doortrekking OV-as Peizerweg naar hoofdstation, Herinrichting Slochterhaven, Dorpsentree Ten Boer, Herinrichting Onderdendamsterweg Winsum, Stadshart Hoogezand, Fietsroute Ronde Meerweg Paterswolde en Herinrichting Albertsbaan Roden.
- Voor 2016 staan wederom twee 'pitchrondes' voor Regionale innovatieve projecten in de planning. De verplichtingen uit het voormalige programma Regiopark worden nagekomen en dit onderdeel wordt verder afgebouwd.
- Peter Veenstra (adviseur ruimtelijke kwaliteit) rond in 2016 de kansenkaart af: een set van kaarten, aangevuld met een presentatie. Dit te samen vormt het begin van het verhaal van de regio.
- Om de ontwikkelingen op gebied van bereikbaarheid te volgen wordt jaarlijks een monitor uitgevoerd.
- Het Vervolgprogramma Beter Benutten wordt uitgevoerd, samen met de regionale partners, het Rijk en het bedrijfsleven. De meeste uitgaven worden voor 2016 verwacht, met een doorloop naar 2017. Het programma is onder mee van belang om de Regio voor te bereiden op de ombouw van de zuidelijke ringweg Groningen.

- Als bijlage bij de Jaarstukken is het Uitvoeringsprogramma 2016 Regio Groningen-Assen opgenomen. Deze is december 2015 door de Stuurgroep vastgesteld.
- Bij het formuleren van de aanbevelingen in het woningbehoefteonderzoek is een onderscheid aangebracht tussen technische aanpassingen en beleidsmatige aanbevelingen. De technische aanpassingen betreffen met name een optimalisering van de feitelijke werkwijze rondom de regionale woningbouwafspraken en de monitor. De beleidsmatige aanbevelingen bouwen voort op de uitkomsten van Companen. De aanbevelingen uit het woningbehoefte onderzoek worden in 2016 nader uitgewerkt.
- In 2015 is de betekenis en de ambitie van de fiets in de regio in beeld gebracht. Het beleid en de uitvoering van de regiodeelnemers was hierbij het startpunt. In 2016 wordt ingezet om de fietsstad nummer 1 (gemeente Groningen) en de fietsprovincie nummer 1 (Drenthe) te verbinden. Er is hierbij ook aansluiting gezocht bij het Nationaal Fietscongres op 1 en 2 juni in Groningen.
- In 2016 worden twee sessies met het Economisch Platform georganiseerd. Samen met de kerngroep en ondernemers is voor de sessie in april gekozen voor het thema "waardevermeerdering in de regio door nieuwe verdienmodellen". De bijeenkomst wordt georganiseerd in samenwerking met de Gebiedscoöperatie Westerkwartier en de Hanzehogeschool Groningen. Het onderwerp voor het Economisch Platform in november wordt in de loop van 2016 bepaald.

Jaarstukken 2016

In de bijgevoegde Jaarstukken gaat de Stuurgroep inhoudelijk in op het gevoerde beleid en de koers voor 2016. Een toelichting op de cijfers is opgenomen in de oplegnotitie op de Jaarstukken 2016. Uw reactie kunt u geven voor 8 juni 2016. De Stuurgroep behandelt de Jaarstukken 2016 in de vergadering van 10 juni 2016.

Oplegnotitie Jaarstukken 2016

Inleiding

In het Convenant 2014 Regio Groningen-Assen is vastgelegd dat de Stuurgroep jaarlijks een begroting en jaarrekening opstellen. Deze zijn op 11 maart 2016 door de Stuurgroep vastgesteld. Na vaststelling worden ze via de Colleges ter kennis aan raden en Staten gebracht. Om de financiële stukken in de regionale context te plaatsen is dit jaar wederom een algemene inleiding opgesteld. De verzending jaarstukken 2016 bestaat uit:

- Algemene inleiding;
- Oplegnotitie Jaarstukken 2016;
- Jaarrekening 2015;
- Conceptbegroting 2017, inclusief begrotingswijzigingen 2016;
- Uitvoeringsprogramma 2016 (*vastgesteld december 2015*).

Deze stukken worden digitaal en in drievoud aan de deelnemende colleges gestuurd. Reacties kunnen vóór 8 juni 2016 bij het Regiobureau worden ingediend. De Stuurgroep betreft deze bij haar oordeel. Definitieve vaststelling van de stukken staat geagendeerd voor de vergadering 10 juni 2016.

Jaarrekening 2015

In deze jaarrekening 2015 presenteert de Stuurgroep Regio Groningen-Assen de financiële ontwikkelingen van het afgelopen jaar en geeft inzicht in het inkomsten- en uitgavenpatroon van 2015. Bij het opstellen van de afrekening is het Convenant Regio Groningen-Assen 2014 als leidraad gehanteerd. De exploitatie laat over bijna de gehele linie een lichte tot matige onderschrijding van de begrote kosten zien. Voor een belangrijk deel wordt dit veroorzaakt doordat deelnemers de projectbijdrage niet of niet tijdig declareren bij het Regiofonds. Deze verplichtingen schuiven automatisch door naar 2016. Om meer inzicht te krijgen in de voortgang van de projecten en om scherper te kunnen sturen op het verloop van het Fonds, zal de uitvoering van de projecten frequenter worden gemonitord en periodiek aan de Stuurgroep gerapporteerd.

Per 31-12-2015 sluit het saldo Regiofonds op circa €16,5 miljoen. Doordat projecten later worden uitgevoerd, opgeleverd dan gepland en geplande bijdragen niet zijn opgevraagd is het saldo hoger dan 31-12-2014. Conform afspraak heeft de gemeente Groningen inzake de Regiotram een eerste terugbetaling van € 6,0 miljoen voldaan.

Jaarlijks toetst de accountant de jaarrekening op getrouwheid en rechtmatigheid. Aangaande beide onderdelen heeft de accountant een positief oordeel gevormd.

De Jaarrekening 2015 is het uitgangspunt voor de gewijzigde begroting 2016 en de concept begroting 2017.

Gewijzigde begroting 2016

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2016 zijn:

- Het saldo van het Regiofonds is per 1 januari 2016 hoger als gevolg van de niet geclaimde bijdragen in 2015.
- De niet gerealiseerde inkomsten uit 2015 in het kader van de Rijksbijdrage Beter Benutten zijn doorgeschoven naar 2016.
- Voor de uitvoeringsinstrumenten geldt dat projecten hun termijnbijdrage niet (of niet tijdig) declareren, deze bijdrage wordt doorgeschoven naar het volgende jaar.
- Voor de uitwerking van de aanbevelingen uit het woningbehoefteonderzoek is een budget van €80.000,- begroot.
- In het reorganisatieplan Regiobureau is ervan uitgegaan dat de formatie zou worden teruggebracht van 12,3 fte in 2014 naar 7,8 fte in 2015. Om dit te realiseren is een reserve frictiekosten voor een periode van 2 jaar opgenomen. De reorganisatie is later van start gegaan en daarmee later afgerond dan gepland (halverwege 2015). Daarom stelt het Dagelijks Bestuur (20 januari j.l.) voor om de huidige reserve voor de komende jaren aan te houden. Periodiek zal worden nagegaan óf, en zo ja, in hoeverre de reserve moet worden bijgesteld. De ontwikkeling van deze reserve is in onderstaand tabel weergegeven. In najaar 2016 zal het Regiobureau een evaluatie van het takenpakket en de bezetting voorleggen aan het Dagelijks Bestuur.

Bestemmingsreserve Frictiekosten per 1 september 2014	€ 624.000
Besteding 2014	€ 78.890
Besteding 2015	<u>€ 80.240</u>
Reserve per 31-12-2015	€ 464.870
Vrijval 2016	<u>€ 64.507</u>
Reserve ovg de huidige situatie	€ 400.362

Conceptbegroting 2017

In de geactualiseerde Regiovisie staan de drie speerpunten waarop de regionale samenwerking zich de komende jaren richt:

1. Het economisch kerngebied verder ontwikkelen, – waarbij de focus ligt op het verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat, het realiseren van bedrijfsontwikkeling en vestiging en het verbinden met andere regio's.
2. De interne samenhang tussen steden en regio versterken – waarbij de focus ligt op het bereikbaar houden van economische toplocaties, het versterken van de HOV-structuur, het beter benutten van de bestaande infrastructuur en het monitoren van de mobiliteitsontwikkeling.
3. De kwaliteit van stad en land behouden en versterken – waarbij de focus ligt op regionale projecten ter behoud en ontwikkeling van de parels in de regio (Natura2000, Nationaal Landschap

en landgoederen) en regionale projecten ter versterking van de gebiedskwaliteiten met meerwaarde voor woon-en werkmilieus en recreatie/toerisme.

De speerpunten zijn zo omschreven dat zij ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen, veranderende omstandigheden en bijsturen in de toekomst. De speerpunten omvatten daarmee ook acties die de regio niet zelf oppakt maar dat van anderen (deelnemers en/of stakeholders) verwacht: "RGA agendeert". Afhankelijk van het onderwerp kan RGA hierbij een coördinerende of stimulerende rol spelen.

Omdat de regio tegelijkertijd focust op het behalen van resultaten zijn er uitvoeringsinstrumenten vastgesteld, als hulpmiddel om de doelen te bereiken en om aan te geven wat de regio zelf oppakt: "RGA doet". Op dit moment zijn de volgende uitvoeringsinstrumenten vastgesteld:

- A. Economisch Platform
- B. Programma Bereikbaarheid
- C. Regionale en Innovatieve projecten
- D. Monitoring.
- E. Overige instrumenten

Financieel kader

Onderdeel van de begroting 2017 is het Financieel Kader 2017-2020. Deze geeft op hoofdlijnen weer welke kosten de regio verwacht tot en met 2020, hoe deze worden gedekt en welk deel van de begrote kosten als verplicht kunnen worden beschouwd. Juni 2014 is een tekort van € 1,1 miljoen geconstateerd. De Stuurgroep heeft toen besloten dit tekort uit de verwachte vrijval van projectbijdragen te dekken. Daarbij heeft de Stuurgroep het volgende opgemerkt, het tekort:

- A. expliciet inzichtelijk te maken;
- B. permanent te monitoren;
- C. binnen vier jaren in te lopen.

September 2015 is aan de Stuurgroep gerapporteerd dat het tekort is ingelopen tot € 0,5 mln. Sinds juni 2014 is een vrijval van € 1,6 miljoen gerealiseerd als gevolg van projectafrekeningen. Daarnaast heeft de Stuurgroep besloten tot enkele extra lasten van totaal circa € 1,0 miljoen (onder meer reservering frictiekosten € 624.000, opdracht regioadviseur ruimtelijke kwaliteit € 100.000, afwikkeling Landsbanki € 80.000, wonen € 130.000). Deze extra lasten zijn afgewenteld op het tekort.

Correcties verplichting in samenhang met begroting 2017

Het Regiobureau heeft de afgelopen twee jaar extra inzet gepleegd op het professionaliseren van de financiële administratie en is meer gaan sturen op verplichtingen. Daarnaast is de controle op de financiële programma- en projectadministratie geïntensiveerd. Hierbij is begin 2016 geconstateerd dat in het verleden enkele verplichtingen zijn vrijgevallen, waar nog wel een betalingsverplichting voor gold. Enerzijds gaat het om toegekende bijdrage die niet zijn opgevraagd door de projectbegunstigde.

Anderzijds heeft het betrekking op enkele (sterk) vertraagde projecten, waarvan de verplichting administratief niet is doorgeschoven. Per februari 2016 is met het opstellen van de begroting 2017 het tekort in het financieel kader hiermee opgelopen tot € 1,9 miljoen. Het tekort is opgebouwd uit een correctie van de verplichtingen (€ 2,0 miljoen: €1,3 miljoen Bereikbaarheid en € 0,7 miljoen Regiopark) en vrijval € 0,6 miljoen in de periode september 2015 - jan 2016. Huidige tekort is circa 2,2% van de begrote kosten voor de jaren 2016 tot en met 2020.

Ontwikkeling financieel kader	stand	toename	afname
<i>juni 2014</i>	- € 1.1 mln		
begrotingswijzigingen		€ 1.0 mln	
vrijval			€ 1.6 mln
<i>september 2015</i>	- € 0.5 mln		
correctie op de verplichtingen		€ 2.0 mln	
vrijval			€ 0.6 mln
<i>februari 2016</i>	- € 1.9 mln		

Perspectief

Er zijn twee manieren om het tekort in te lopen, waarbij in lijn met het Stuurgroep besluit van juni 2014 de ontwikkeling van het tekort continue wordt gemonitord en periodiek aan de Stuurgroep gerapporteerd. Uitgangspunt is dat het tekort binnen 4 jaar moet zijn ingelopen.

1. Op grond van de verwachtingen ten aanzien projectafrekeningen lijkt het op dit moment aannemelijk dat er voldoende tijd is om het tekort de komende jaren in te lopen. In de afgelopen anderhalf jaar is circa € 2, 2 miljoen vrijgevallen.
2. In principe zijn alle middelen in het Regiofonds geormerkt. Het financieel kader laat zien dat het niet verplichte deel circa € 11,0 miljoen. bedraagt. Dit betreft met name de uitvoeringsmiddelen voor Regionale innovatieve projecten en in beperkte mate de middelen voor het onderdeel economie. Indien de vrijval minder voorspoedig - niet binnen vier jaar- wordt ingelopen dan verwacht, dan kan de Stuurgroep besluiten deze geormerkte middelen in te zetten om het tekort in te lopen. Dit betekent wel dat in het toewijzen van bijdragen ten behoeve van Regionale innovatieve projecten hiermee rekening moet worden gehouden.

Naast de periodieke rapportage over de ontwikkeling van het tekort, zal bij de begrotingsbehandeling in 2017 over bovenstaande expliciet een keuze aan de Stuurgroep voorgelegd aan de hand van de dan actuele stand van zaken.

Aanscherping

Om meer inzicht in de voortgang van de projecten te verkrijgen en om beter te kunnen sturen wordt gestart met het scherper monitoren van de uitvoeringsprojecten. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de huidige programma's en projecten in 2020 zijn voltooid. Gezien de recente ervaringen is het

raadzaam om de afspraken voor de periode tot en met 2020 scherper te gaan bewaken. Een beter zicht op het verloop van de projecten vergroot immers de beheersbaarheid en de voorspelbaarheid van het financiële verloop van het Regiofonds. Periodiek wordt deze sturingsinformatie aan de Stuurgroep gerapporteerd.

Voorgesteld wordt dat het Regiobureau in overleg met de projectdirectie dit verder uitwerkt en een eerste rapportage hierover uitbrengt aan de Stuurgroep in juni 2016.

Jaarrekening 2015

Regio Groningen-Assen
STEDELIJK NETWERK

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Colofon

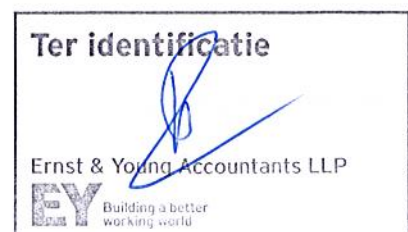
Datum/versie: 1 maart februari 2016
Documentnaam: Jaarrekening 2015

Opgesteld door: Regiobureau Regio Groningen-Assen

Status: Concept
Besluitvorming: Stuurgroep 11 maart 2016

Contactpersonen: J.S.R. Bodha

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl
Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

COLOFON	2
VOORWOORD	4
1. BESLUITVORMING	5
2. GRONDSLAGEN.....	5
3. BALANS 2015.....	6
4. TOELICHTING OP DE BALANS	6
5. EXPLOITATIE.....	8
6. TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING 2015.....	9
7. ORGANISATIE	16
8. FINANCIËLE PLANNING	19

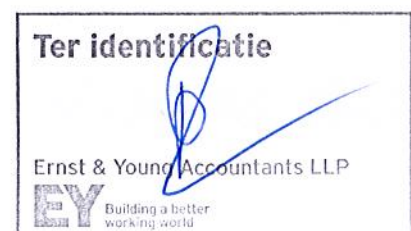

Voorwoord

In deze jaarrekening 2015 presenteert Stuurgroep Regio Groningen-Assen de financiële ontwikkelingen van het afgelopen jaar en geeft inzicht in het inkomsten- en uitgavenpatroon van het afgelopen jaar. Bij het opstellen van de rekening is het Convenant Regio Groningen-Assen 2014 als leidraad gehanteerd.

Regio Groningen-Assen is een vrijwillig samenwerkingsverband tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Noordenveld, Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum en Zuidhorn. Sinds 1996 investeert Regio Groningen-Assen in het versterken van de economie en de gebiedskwaliteit. Infrastructuur en de kwaliteit van stad en omliggende gebieden zijn sindsdien sterk verbeterd. Dit betekent niet dat de Regio nu klaar is. In 2013 is het beleid en de organisatie aangepast aan de veranderde economische omstandigheden. Nog steeds in de volle overtuiging dat de oplossing van ruimtelijke en economische vraagstukken van vandaag en morgen niet stopt bij de gemeente- en of provinciegrenzen. Samen sta je sterker! Zorgen dat deze mooie regio nog meer tot bloei komt, is de uitdaging waar we met zijn allen de komende jaren voor staan. Regio Groningen-Assen werkt vanuit deze ambitie aan drie speerpunten: Het economisch kerngebied verder ontwikkelen, de interne samenhang verbeteren/ bereikbaarheid, en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken. Meer informatie over het samenwerkingsverband, zie www.regiogroningenassen.nl.

1. Besluitvorming

De Stuurgroep stelt de jaarrekening vast. Daarna wordt de jaarrekening ter informatie naar de deelnemers toegestuurd, met het verzoek deze ter kennis te brengen aan de raden en de Staten.

2. Grondslagen

Grondslagen van waardering

Voor zover niet anders is vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarden.

Grondslagen van resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, vindt de resultaatbepaling plaats op basis van het stelsel van baten en lasten.

Regiofonds

Termijnbetalingen en slottermijnen uit hoofde van verstrekte subsidies worden als volgt als last in de exploitatierekening verwerkt:

- Een termijnbetaling wordt verwerkt in het jaar waarin de subsidie-ontvanger de termijnbetaling opvraagt. In de kasritmebrief is afgesproken vanaf welk jaar een termijnbetaling kan worden opgevraagd.
- Een slottermijn wordt verwerkt in het jaar waarin de einddeclaratie, voorzien van accountantsverklaring, wordt ingediend.

3. Balans 2015

Activa	2015	2014	Passiva	2015	2014
Vorderingen			Reserves		
Vorderingen op korte termijn	660.498	467.431	Regiofonds	16.450.895	15.035.494
Rekening courant provincie Groningen	23.999.585	20.501.181	Bestemmingsreserve frictiekosten	464.870	545.110
			Schulden		
			Korte termijn	4.699.570	4.553.803
			Kort vreemd vermogen		
			Vooruit ontvangen bedragen	3.044.748	834.205
Totale activa (31 december)	24.660.083	20.968.612	Totale passiva (31 december)	24.660.083	20.968.612

Tabel 1: Balans 2015

4. Toelichting op de balans

Activa

Vorderingen op korte termijn € 660.498

Dit betreft nog te ontvangen bedragen. De grootste posten zijn:

- Terug te vorderen BTW van de deelnemers. Dit betreft de doorschuif-BTW die door de deelnemers ook weer terug te vorderen is van de belastingdienst;
- Voor enkele goedkoper uitgevallen projecten wordt de teveel betaalde bijdrage terugbetaald aan de Regio Groningen-Assen;
- De rijksbijdrage in het kader van het programma Beter Benutten 1, onderdeel Onderwijs.

Rekening courant met de provincie Groningen € 23.999.585

Betreft het saldo in rekening-courant met de provincie Groningen ultimo 2015.

Passiva

Regiofonds € 16.450.895

Het regiofonds heeft op 31 december 2015 een reserve van € 16,5 miljoen (2014 € 15,0 miljoen). Deze stijging ten opzichte van 2014 heeft wordt grotendeels veroorzaakt doordat voor enkele projecten de bijdrage is uitgesteld naar 2016.

Bestemmingsreserve frictiekosten € 464.870

Op 13 juni 2014 heeft de Stuurgroep het reorganisatieplan Regio Groningen-Assen vastgesteld. De formele ingangsdatum van de nieuwe organisatie is vastgesteld op 1 september 2014. Met dit reorganisatieplan is ook besloten om een reserve voor frictiekosten ad € 624.000 op te nemen. In 2015 is de bestemmingsreserve voor een bedrag van € 80.240 aangesproken, waardoor deze sluit op € 464.870. De bestemmingsreserve zal worden aangepast als de evaluatie van de formatie van het regiobureau in 2016 daartoe aanleiding geeft.

Schulden op korte termijn € 4.699.570

Dit betreft nog te betalen bedragen. Dit zijn nota's en verstrekte bijdragen uit 2015, maar die betaald worden in 2016. Daarnaast is er voor enkele projecten uit de jaren vóór 2015 een bijdrage gereserveerd, maar nog niet opgevraagd en dus nog niet betaald. Het grootste deel van deze post heeft betrekking op Bereikbaarheid:

• Bereikbaarheid (Basispakket)	€ 1.452.000
• Bereikbaarheid (Beter Benutten)	€ 2.876.218
• Kleine Regionale Projecten	€ 112.830
• Regiopark	€ 44.824
• Overig (voornamelijk organisatiekosten)	€ 213.698

Vooruit ontvangen bedragen € 3.044.748

Deze post betreft vooruit ontvangen bedragen. Dit zijn bedragen die zijn overgemaakt in 2015 of eerder, maar worden besteed in 2016 en later. Het bedrag dat nu nog op de balans staat betreft de in 2015 en eerder ontvangen rijksbijdragen voor de programma's Beter Benutten 1 en Vervolg Beter Benutten.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen.

Onder niet uit de balans blijvende verplichtingen worden verplichtingen vermeld die op grond van de daarop van toepassing zijnde voorschriften niet als schuld of voorziening op de balans kunnen worden opgenomen, maar wel voor vermelding in aanmerking komen. Het Financieel Kader 2016-2020 (zie begroting 2016) laat zien dat per 31 december 2015 er van de € 78,3 aan begrote uitgaven er ca. € 64,0 miljoen aan verplichtingen is aangegaan. De projecten uit het Basispakket (programma bereikbaarheid) zijn bijna allemaal geschikt. De 'vrije ruimte' heeft grotendeels betrekking op Regionale en Innovatieve projecten, Economie en organisatiekosten.

Om bovenstaande verplichtingen te kunnen voldoen hebben de deelnemers van de Regio Groningen-Assen afgesproken om tot en met 2023 jaarlijks € 6,5 miljoen aan het regiofonds toe te voegen. Daarnaast heeft het college van B&W van de gemeente Groningen op 21 december 2012 aangegeven de voorgeschoten plankosten voor de regiotram terug te willen betalen. In 2015 is de Stuurgroep (3 juli) akkoord gegaan met een terugbetaling van € 6,0 miljoen in 2015 en € 4,2 miljoen (te verhogen met rente) in 2017.

5. Exploitatie

Lasten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Baten	Realisatie 2015	Begroting 2015
I. Uitvoeringsinstrumenten					
A. Economisch platform	153.998	175.000			6.650.002
B. Programma Bereikbaarheid	8.794.104	14.519.119	1. Bijdrage deelnemers	6.650.002	13.039.334
C. Regionale en Innovatieve Projecten	2.853.398	5.215.610	2. Algemene inkomsten	7.289.237	30.483
D. Monitoring	11.394	27.500	3. Rente	7.082	
E. Overig	60.438	57.000			
I. Totaal programma's en projecten	11.873.333	19.994.229	Totale baten	13.946.321	19.719.818
II. Programmabureau					
1. Personeelskosten	551.484	565.000			
2. Friciekosten	80.240	-			
2. Huisvesting, kantoor & ICT	38.196	65.000			
3. Administratie- en advieskosten	36.868	25.000			
4. Investeren in netwerken	7.685	20.000			
5. Communicatiekosten	9.581	25.000			
6. Borging ruimtelijke kwaliteit	13.773	25.000			
7. Onvoorzien	-	10.000			
II. Totaal Programmabureau	737.827	735.000			
Resultaat vóór mutatie in reserves	12.611.159	20.729.229			
Dotatie bestemmingsreserve frictiekosten	-	-			
Onttrekking bestemmingsreserve frictiekosten	-80.240	-			
Toename Regiofonds	1.415.401	-1.009.411			
Totaal	13.946.321	19.719.818			

Tabel 2: Exploitatie 2015

6. Toelichting op exploitatierekening 2015

In 2013 is de Regiovisie geactualiseerd en begin 2014 vastgesteld door de raden en Staten. In de actualisatie zijn speerpunten/doelen geformuleerd en de uitvoeringsinstrumenten om deze doelen te verwezenlijken. Voor 2015 zijn de volgende uitvoeringsinstrumenten vastgesteld:

- A. Economisch Platform
- B. Programma Bereikbaarheid
- C. Regionale en Innovatieve projecten
- D. Monitoring.
- E. Overig

Onder 'overig' vallen activiteiten die benoemd zijn in de geactualiseerde Regiovisie maar niet direct gekoppeld kunnen worden aan een van de uitvoeringsinstrumenten.

Lasten programma's en projecten

A. Economisch platform

Economisch Platform	Realisatie 2015	Begroting 2015
Lasten	171.428	175.000
Vrijval uit voorgaande jaren	-17.430	
Totaal	153.998	175.000

Tabel 3: Economisch platform

Het speerpunt "het economische kerngebied verder ontwikkelen" is neergelegd bij de steden Groningen en Assen. De steden zorgen voor de afstemming met de deelnemers in de regio en de organisatie van het Economisch Platform. De gemeente Groningen treedt op als penvoerder en is verantwoordelijk voor de inzet en verantwoording van de middelen. In 2015 heeft de gemeente Groningen een bedrag van € 171.428 ontvangen voor de uitvoering, waarvan € 142.262 is besteed. Het voorstel is om het resterende budget (€ 29.166) beschikbaar te stellen voor 2016 en in te zetten voor een project rond het thema 'inclusieve arbeidsmarkt' dat eind 2015 mede door het Economisch Platform is geïnitieerd maar waarvan de realisatie pas in 2016 volgt.

Daarnaast is er in 2015 nog € 17.430 vrijgevallen. Dit betreft vrijval van verplichtingen van vlak voor de actualisatie. Voorgesteld wordt om dit bedrag beschikbaar te stellen om het huidige tekort te verlagen.

Toelichting programma

Een belangrijk instrument om inhoud te geven aan het economische speerpunt is het Economisch Platform Regio Groningen-Assen (samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid). Doelstelling van het platform is het vergroten van het economisch verdienvermogen en het bevorderen van de werkgelegenheid in de regio. Het Economisch Platform is afgelopen jaar twee keer per bij elkaar geweest. Op 20 april is een bijeenkomst georganiseerd bij Avebe (Ter Apelkanaal) rond het thema 'export naar Duitsland'. In het verlengde daarvan is een handelsmissie georganiseerd (EDR en Exportclub Groningen) en is een masterclass opgezet vanuit de Rabobank welke inmiddels van start is gegaan. Op 2 november stond het Economisch Platform in het teken van de 'inclusieve arbeidsmarkt' en is gehouden bij VDL Wientjes in Roden (Health Hub Roden). Met de resultaten is momenteel een werkgroep van ondernemers aan de slag om te komen tot één/enkele concrete acties.

Eerdere resultaten vanuit het Economisch Platform waarin stappen gezet zijn betreffen:

- Opzet van financieringstafel waarbij samenwerking tussen financierende partijen wordt versterkt (KvK organiseert dit samen met de NOM, SNN, NL Investeert en Krediet unie Groningen)
- Stimuleren van techniek in het onderwijs middels het project 'Talent, Techniek en Energie'. Dit project wordt getrokken door Hanzehogeschool/ Betapunt Noord en is inmiddels op 69 basisscholen in het gebied uitgerold.
- Samenwerkingskring bedrijven in de regio (ondergebracht bij Kamer van Koophandel)
- Economische samenwerking met Eemsdelta, onder andere op het thema arbeidsmarkt waarvoor we gezamenlijk onderzoek laten verrichten en rond het beter benutten van grote particuliere opdrachtgevers voor het MKB in de regio (gesprekken met de NAM hierover)

Verder zijn afgelopen jaar projecten opgestart op de thema's: onderwijs-bedrijfsleven (versterken aansluiting en netwerkstructuur) en innovatie (analyse economisch interessante bedrijven en matching).

B. Programma Bereikbaarheid € 8.794.104

Programma Bereikbaarheid	Realisatie 2015	Begroting 2015
Basispakket	5.441.702	9.034.914
Beter Benutten I	3.220.246	5.484.205
Vervolg Beter Benutten	132.157	-
Totaal	8.794.104	14.519.119

Tabel 4: Programma Bereikbaarheid, inclusief Beter Benutten I

In de geactualiseerde Netwerkanalyse 2013 zijn de ambities van Regio Groningen-Assen op het gebied van bereikbaarheid verwoord. In 2015 is de monitor op de netwerkanalyse uitgevoerd. De monitor heeft geen aanleiding gegeven de netwerkanalyse aan te passen. Wel is besloten de fiets nadrukkelijker een plek te geven in de netwerkanalyse. In 2016 wordt dit verder opgepakt.

Het in de regio vastgestelde investeringsprogramma voor bereikbaarheid sluit aan op de netwerkanalyse. Met dit programma is ruim € 500 miljoen gemoeid. Het Basispakket van de regio levert met € 62 miljoen tot 2020 een belangrijke bijdrage in de realisatie van dit programma.

In 2015 is het programma HOV/RSP in de regio definitief gemaakt. Dit programma, met oorspronkelijk € 58,5 miljoen is uiteindelijk vastgesteld op € 66,5 miljoen. De provincie Groningen gaat met deze overtekening in 2016 naar de Staten voor goedkeuring en financiële dekking.

In 2015 is het programma Vervolg Beter Benutten door het rijk en de regio vastgesteld. Dit is een voortzetting van het programma Beter Benutten dat in 2012 is ondertekend. Met dit programma is € 24 miljoen gemoeid dat door rijk en regio evenredig wordt bekostigd. Beter Benutten beoogd een betere bereikbaarheid van economische kerngebieden door op innovatieve wijze te komen tot een verbeterde benutting van de bestaande infrastructurele netwerken. Beter Benutten vraagt om een gezamenlijke aanpak van rijk, regio en bedrijfsleven. In de regio krijgt dit mede vorm door de aanpak in Groningen Bereikbaar en Minder Hinder Assen. Daarbij wordt ook invulling gegeven aan het Beter Benutten programma Fiets, Openbaar Vervoer en Goederenvervoer.

Basispakket

In 2015 is aan bijdragen voor de infrastructurele projecten € 5,4 miljoen uitgekeerd. In de begroting is een bedrag van € 9,0 miljoen opgenomen. Door een aantal deelnemers is het beschikbare bedrag niet opgevraagd. Deze bedragen schuiven door naar 2016.

Beter Benutten 1

De rijksbijdragen voor Beter Benutten 1 worden door het regiobureau geïncasseerd. Op basis van vastgestelde factsheets die door de regiopartners worden ingediend worden de bijdragen vastgesteld en uitgekeerd. Aan het programma is een rijksbijdrage van € 7,2 miljoen toegekend. Vanuit de regio is een bijdrage op dit programma ingezet van € 2,7 miljoen. Het resterende deel wordt door de afzonderlijke regiopartners ingelegd.

In 2015 is in de begroting een bedrag geraamd van € 5,4 miljoen. In 2015 is € 3,2 miljoen uitgekeerd. In 2015 is het programma Beter Benutten 1 beëindigd. De afronding van enkele projecten loopt echter nog door in 2016. In overleg met het rijk wordt per project afgestemd over vertragingen.

De middelen die (nog) niet zijn besteed blijven beschikbaar voor Beter Benutten 1 of Vervolg Beter Benutten. Voorkeur heeft het om deze te koppelen aan Beter Benutten 1 omdat de criteria van besteden ruimer zijn dan bij het Vervolg Beter Benutten.

Daarom ook onze inzet om onder het regime van Beter Benutten 1, projecten na 2015 voort te zetten. Voor de op/af ritten A7 hebben we daar bijvoorbeeld al toestemming voor.

Vervolg Beter Benutten

Voor het vervolgprogramma Beter Benutten zijn in 2015 nog geen bijdragen verstrekt. In 2016 en 2017 krijgt dit programma volop de aandacht. Nadat de programmaonderdelen zijn uitgewerkt worden de bijdragen aan de regiopartners toegekend.

In dit vervolgprogramma wordt veel aandacht besteed aan Intelligente Transport Systemen (ITS). Daarbij wordt in samenwerking met marktpartijen op innovatieve wijze gewerkt aan nieuwe oplossingen rondom bereikbaarheid. Om aantrekkelijk te zijn voor de markt is gekozen voor een landelijke aanpak. 10% van het totale budget voor het Vervolg Beter Benutten wordt ingezet voor ITS.

In 2015 waren de volgende projecten in uitvoering/voltooid	
Fietsrouteplus Zuidhorn-Groningen (3 ^e fase)	uitvoering
Fietsrouteplus Bedum - Groningen	uitvoering
Herprofilering weg/fietspad langs Meerweg	afgerond, nog niet afgerekend
Fietsroute Woldweg - Foxholstermeer	afgerond, nog niet afgerekend
Fietsroute Ronde Meerweg Paterswolde	afgerond, nog niet afgerekend
Programma FlorijnAs Assen	uitvoering
Doortrekking OV-as Peizerweg naar hoofdstation Groningen (HOV-as West 3e fase)	uitvoering
Station Europapark	voltooid
Bus/treinknooppunt stationsgebied Winsum	uitvoering
Doorontwikkeling P+R Zuidhorn	uitvoering
Bus op de vluchtstrook De punt - Haren	afgerond, nog niet afgerekend
Facelift Noordelijke Stations	afgerond, nog niet afgerekend
Bereikbaarheid transferium Haren	voltooid

Permanente uitbreiding transferium Haren	uitvoering
Doorstromingsmaatregelen OV Ten Boer-Groningen	uitvoering
Verkeersmanagement Ring Groningen (incl. pakket 13)	afgerond, nog niet afgerekend
Transferium Hoogezand (P+R faciliteit, 1e fase)	uitvoering
Bus / treinknooppunt stationsgebied Haren en infraontsluiting Stationsgebied Haren	uitvoering
Dynamisch verkeersmanagement / DRIS	uitvoering
Knoop Groningen	uitvoering
Busdoorstroming Europaweg	voltooid
Busontsluiting Europapark (P3) op Europaweg	voltooid
Programma Beter Benutten met deelprogramma's (ITS - Groningen Bereikbaar - Mobiliteitsmanagement - P+R en OV en Fiets)	uitvoering
Programma Infra en OV Leek - Roden	uitvoering

Tabel 5: Projecten Bereikbaarheid, inclusief Beter Benutten I

C. Regionale en Innovatieve Projecten € 2.853.398

Regionale en Innovatieve Projecten	Realisatie 2015	Begroting 2015
Regiopark	1.112.806	2.045.610
Regionale en Innovatieve Projecten	154.588	1.200.000
Substantiële Projecten	1.670.000	1.970.000
Kleine Regionale Projecten	-83.995	-
Totaal	2.853.398	5.215.610

Tabel 6: Overzicht van de deelprogramma's van Regionale en Innovatieve Projecten.

Regiopark

Voor 2015 was € 2,0 miljoen begroot aan verplichtingen in het kader van Regiopark. Deze projecten zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma Regiopark 2013 zoals dat in december 2012 is vastgesteld door de Stuurgroep. In totaal is er ruim € 1,1 miljoen aan termijnbetalingen uitgekeerd. In 2015 zijn 15 projecten afgerond en afgerekend. Er zijn nu nog 13 projecten in uitvoering, waarvan in 2015 de laatste twee projecten zijn beschikt. Een aantal van de lopende projecten heeft vertraging opgelopen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de lopende en in 2015 voltooide projecten.

In 2015 waren de volgende projecten in uitvoering/voltooid	
Uitvoering 1e fase inrichtingsplan Leegkerk-Dorkwerd (010)	uitvoering
Realisatie ecozones ter Borch (021)	uitvoering
Toegangspoort Noord (024)	voltooid
Recreatieve voorzieningen en infra VIEP (031)	voltooid
Uitvoering structuurvisie Meerweg (046)	voltooid
Versterking recreatieve infrastructuur EHS Midden-Groningen (049)	voltooid
Realisatie Stadsrandzone Peizermaden (052)	voltooid
Herstel karakteristieke boerenerven Middag Humsterland (053)	voltooid
Versterking recreatieve infra, landschap EHS Reitdiepgebied (054)	uitvoering

In 2015 waren de volgende projecten in uitvoering/voltooid	
Versterking recreatieve infrastructuur EHS Midden-Groningen fase II (058)	uitvoering
Toegangspoort Drentsche Aa, Assen (060)	voltooid
Klein Wetsinge, landschap, landbouw en voedsel (061)	voltooid
Landgoed Amelte, deelproject Assen aan de Aa (062)	uitvoering
uitvoering ontwikkelingsvisie Leekstermeer (064)	voltooid
Entree Meerweg irt RVZ (065)	uitvoering
Versterken recreatieve infrastructuur Onlanden (VIEP) fasde II excl het Hoge Hert (67a)	voltooid
Versterken recreatieve infrastructuur Onlanden (VIEP), fase II onderdeel het Hoge Hert (67b)	uitvoering
Landgoederen Noord-Drenthe, fase 1 (068)	voltooid
Stadsweg (070)	voltooid
Pilot onderhoud burgerparticipatie (072)	uitvoering
Uitvoering fase 1 Nieuw Wonder van Aduard (073)	voltooid
Versterking groene dorpslint in het open landschap Duurswold (074)	voltooid
Landschapselementen Haren fase II (075)	uitvoering
Herstel en versterken Wierden Middag Humsterland (076)	voltooid
Wandelnetwerken Westerkwartier en Middag-Humsterland fase I (077)	uitvoering
Uitvoering kwaliteitsimpuls stads- en dorpsranden (078)	uitvoering
Assen aan de Aa, deelproject Bosbeek/Nijlandsloup (080)	uitvoering
Programma landschapsopgaven/recreatie en water IGS (081)	uitvoering

Tabel 7: Projecten Regiopark

Regionale en Innovatieve Projecten

Voor de Nieuwe Regeling Regionale en Innovatie Projecten was voor 2015 € 1,2 miljoen begroot. In 2015 is circa € 155.000,- aan bijdragen uitgekeerd. In 2015 hebben er twee 'pitchronden' plaatsgevonden. Deze hebben geleid tot 11 projecten die voor een bijdrage in het kader van de regionale en innovatieve regeling in aanmerking zijn gekomen. In 2015 is aan twee projecten een bijdrage uitgekeerd.

In 2015 waren de volgende projecten in uitvoering	
I.Turn.IT	uitvoering
Collectie Veenhuizen	uitvoering

Tabel 8: Regionale en Innovatie Projecten

Substantiële projecten

In het kader van de besluitvorming over de evaluatie in 2009 heeft Stuurgroep Regio Groningen-Assen besloten vast te houden aan de onderscheiden rollen in regionaal verband van de niet-stedelijke gemeenten. Om dit een impuls te geven zijn negen substantiële projecten benoemd, waarvoor een totaal budget van € 11,0 miljoen beschikbaar is gesteld. Voor de schragende ontwerpogaven (Leek-Roden en Hoogezand-Sappemeer) was totaal € 6,0 miljoen beschikbaar. Voor de opgaven van de schakelgemeenten (Zuidhorn, Bedum, Winsum en Ten Boer), en de gemeenten Haren, Tynaarlo en Slochteren was totaal € 5,0 miljoen beschikbaar (circa € 0,7 miljoen per opgave).

De negen Substantiële projecten zijn door de Stuurgroep op 6 december 2012 vastgesteld. In 2015 is het eerste project financieel afgerond (Herstructurering Dorpscentrum Zuidhorn). In 2015 zijn de overige acht projecten in uitvoering. Van de begrote € 1,97 miljoen is in 2015 € 1,67 miljoen uitgekeerd.

In 2015 waren de volgende projecten in uitvoering/voltooid	
Centrumplan Leek-Nietap	Uitvoering
Stationsgebied Haren	Uitvoering
Revitalisering dorpscentra gemeente Tynaarlo	Uitvoering
Herinrichting Slochterhaven	Uitvoering
Herstructurering dorpscentrum Zuidhorn	Afgerond
Stadshart Hoogezand	Uitvoering
Centrumplan Bedum	Uitvoering
Herinrichting Onderdendamsterweg Winsum	Uitvoering
Dorpsentree Ten Boer	Uitvoering

Tabel 9: Substantiële projecten

Kleine Regionale Projecten

In de vorige actualisatie in 2009 heeft de Stuurgroep besloten om de regeling Kleine Regionale Projecten (KRP) op te heffen en met de regeling substantiële projecten de middelen meer te bundelen aan de regionale doelen. De Stuurgroep heeft de besloten dat de lopende projecten uiterlijk 31 december 2015 moeten zijn afgerond. Alle projecten zijn 2015 afgerond. Het laatste project dient voor 1 april 2016 de eindverantwoording in. Daarmee is deze regeling straks opgeheven. In 2015 zijn enkele projecten afgerekend voor een lager bedrag dan waar de verplichting voor was opgenomen. De vrijval hiervan bedroeg in 2015 € 83.995.

D. Monitoring € 11.394

Monitoring	Realisatie 2015	Begroting 2015
Werklocaties (Vastgoedrapport)	7.430	6.000
Woningbouw en Woningmarkt (Woningmarktmonitor)	3.964	6.500
Netwerkanalyse	-	15.000
Totaal	11.394	27.500

Tabel 10: Monitoring

Werklocaties (Vastgoedrapport)

Regio Groningen-Assen is Founder van de Stichting Vastgoedrapportage Regio Groningen-Assen. De stichting rapporteert over de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt in Regio Groningen-Assen middels een symposium, een herbestemmingsprijsvraag en door het uitgeven van een rapport. Bij de totstandkoming van het rapport wordt nauw samengewerkt met onderwijsinstellingen en vastgoedprofessionals.

Jaarlijks stelt Regio Groningen-Assen een bedrijventerreinenmonitor op. De monitor heeft meerdere doelen. Ten eerste wordt de ontwikkeling in verkoop en verhuur van het afgelopen jaar geschetst. Ook is de monitor input voor de regionale planningslijst bedrijventerreinen. Monitoren is geen doel op zich, maar een instrument om ontwikkelen en beleid te volgen,

conclusies te trekken en vergezichten te schetsen. De monitor belicht het aanbod en de verkoop van nieuwe kavels op bedrijventerreinen en de verkoop- en verhuurtransacties in het bestaande aanbod.

Woningbouw en Woningmarkt (Woningmarktmonitor)

In 2015 is twee keer een monitor verschenen met daarin de belangrijkste woningbouw en woningmarktgegevens. Hierin is voor de tweede keer ook de stand van zaken van de uitvoering van de woningbouwafspraken per 1-1-2015 in meegenomen, als resultante van de regionale woningbouwafstemming. Per gemeente is inzichtelijk gemaakt wat er is gebouwd en wat er in de planning staat volgens afgesproken scenario's.

Netwerkanalyse

De monitor op de netwerkanalyse die is in 2015 is uitgevoerd heeft geen aanleiding gegeven tot het bijstellen van het investeringsprogramma van Regio Groningen-Assen. De monitor is uitgevoerd in samenwerking met de provincie Drenthe. Dit is volgens de nieuwe werkwijze waarin deelnemers van Regio Groningen-Assen delen van het werk en de bekostiging direct voor hun rekening nemen.

E. Overig € 60.438

Overig	Realisatie 2015	Begroting 2015
CPO-plankostenfonds	30	20.000
Woningbehoefte-onderzoek	24.783	30.000
Seeds (lasten)	62.728	7.000
Seeds (baten)	-27.103	-
Totaal	60.438	57.000

Tabel 11: Overige instrumenten

CPO

In het najaar van 2013 hebben de regio en vier lokale Rabobanken het zogeheten CPO-Plankostenfonds opgericht (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Met dit fonds willen zij het voor mensen eenvoudiger maken om in groepsverband hun droomhuis te realiseren. Omdat mensen die samen willen bouwen bij de start vaak kosten maken die ze nog niet uit een hypotheek kunnen financieren, kunnen ze bij het CPO-Plankostenfonds een renteloze lening aanvragen. In 2014 is de website www.ruimte-om-te-bouwen.nl ontwikkeld en gelanceerd met twitteraccount @RuimteCPO. Op de website is informatie te vinden over de CPO-regeling. Omdat er van de regeling tot op heden nog gebruik is gemaakt, heeft de Stuurgroep, net als de drie lokale Rabobanken, in 2015 besloten om voor bouwgroepen in de aanloopfase een kleine subsidie in het leven te roepen. Hiervoor is € 50.000,- gereserveerd. In 2016 zal deze regeling in werking treden voor een jaar. Nadien zal het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap-project samen met de Rabobank worden geëvalueerd.

Woningbehoefte-onderzoek

In 2015 is er een woningbehoefte onderzoek uitgevoerd en afgerond. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen die in 2016 aan de Stuurgroep zal worden voorgelegd.

SEEDS

Regio Groningen-Assen was partner in het Europese project SEEDS (Stimulating Enterprising Environments for Development and Sustainability); binnen dit project werden innovatieve oplossingen ontwikkeld om slim gebruik te maken van leegstaande gebouwen en braakliggende terreinen. RGA doet mee met vier pilotprojecten:

- Havenkwartier, gemeente Assen;
- Voormalig Suikerunieterrein, gemeente Groningen;

- Entree, gemeente Leek;
- Bedrijvenpark Haarveld, gemeente Noordenveld.

Het RGA-deel van het SEEDS-project had oorspronkelijk een totale begroting van € 550.000, waarvan maximaal 50% werd gefinancierd met Europese middelen. Het project is in 2015 inhoudelijk afgerond.

In de uitbetaling van het Europese geld zit een vertragingstermijn. De totale project kosten tot en met 2015 zijn € 402.915. In 2015 is € 62.728 aan kosten gemaakt en € 27.103 aan subsidies ontvangen. In 2016 wordt een subsidie uitkering van € 101.002 verwacht, waarvan een deel is bestemd voor bovenstaande vier pilotprojecten (circa € 60.000).

SEEDS (lasten)		SEEDS (baten)	
		Subsidie (50% van de kosten)	201.458
Kosten t/m 2014	340.187	Realisatie 2014	73.353 (-)
Kosten 2015	62.728	Realisatie 2015	27.103 (-)
Totale kosten	402.915	Te realiseren subsidie 2016	101.002

Tabel 12: SEEDS

7. Organisatie

A. Apparaatskosten € 669.921

Apparaatskosten	Realisatie 2015	Begroting 2015
Formatie (inclusief tijdelijke formatie)	549.061	554.000
Fricatiekosten	80.240	-
Scholing & opleiding	2.423	11.000
Huisvesting, kantoor & ICT	38.196	65.000
Totaal	669.921	630.000

Tabel 13: Apparaatskosten

1. Formatie € 549.061

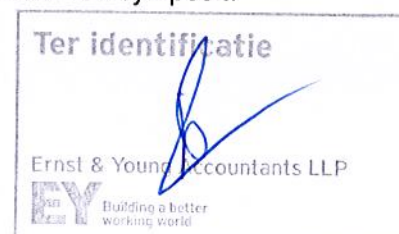
De formatie is teruggebracht van 12,3 fte naar 7,8 fte. Deze bezetting is inclusief een 1,4 fte voor een overgangperiode van circa twee jaar ten behoeve van professionalisering en werkzaamheden in het kader van het (tijdelijke) programma Beter Benutten. In 2016 vindt een evaluatie plaats van de formatie. De kosten zijn in 2015 binnen de begroting gebleven.

2. Fricatiekosten € 80.240

In 2015 kon een groot deel van de salarisverplichtingen ten aanzien van het boventallig personeel van Regio Groningen-Assen worden gedekt uit detachingsvergoedingen: de medewerkers voeren een betaalde opdracht uit of hebben een detachingsovereenkomst bij een andere partij. Het deel dat niet kon worden gedekt uit de vergoeding is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve fricatiekosten. Zie hiervoor ook de toelichting op de balans.

3. Scholing & opleiding € 2.423

Deze post is gebaseerd op een percentage (circa 2%) van de kosten van de formatie. Naast 'scholing en opleiding' worden uit deze post ook de kosten van congressen en symposia gedekt. De werkelijke kosten zijn ruim lager dan begroot.

4. Huisvesting, kantoor en ICT € 38.196

De gemaakte kosten hebben betrekking op de huur en de inrichting van de kantoorruimte. De huisvestingskosten zijn onder meer lager door een dubbel opgenomen verplichting in een eerder jaar en door lagere servicekosten dan begroot. Ook de kosten voor ICT zijn beperkt gebleven.

B. Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering € 67.906

Generieke kosten tbv de uitvoering	Realisatie 2015	Begroting 2015
Administratie & advies	36.868	25.000
Investeren in netwerken	7.685	20.000
communicatie	9.581	25.000
Borging ruimtelijke kwaliteit	13.773	25.000
Onvoorzien	-	10.000
Totaal	67.906	105.000

Tabel 14: Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering

1. Administratie & advies € 36.868

De financiële administratie van de Regio Groningen-Assen wordt uitgevoerd door de provincie Groningen. Deze kosten, maar vooral die voor de accountantscontrole van de jaarrekening, waren ruim hoger dan begroot.

2. Investeren in Netwerken € 7.685

In 2014 is besloten de ambitie van de Regio overeind te houden en de realisatie daarvan als gezamenlijk netwerk op te pakken. Het goed laten functioneren van een netwerk vraagt om onderhoud.

3. Communicatiekosten € 9.581

Vanaf 2010 is jaarlijks een budget van € 25.000 beschikbaar voor communicatiekosten. De middelen zijn onder meer ingezet voor de nieuwe website, en nieuwsbrieven.

4. Borging ruimtelijke kwaliteit € 13.773

Voor wat betreft het onderdeel borging ruimtelijke kwaliteit zijn de kosten met een kleine 14.000 achtergebleven ten opzichte van de begrote 25.000. Dit komt omdat de nieuwe adviseur ruimtelijke kwaliteit van de regio vanaf mei 2015 aan de slag is gegaan. De maanden daarvoor zijn gebruikt om een opdracht te formuleren en via een aanbesteding de juiste persoon te selecteren.

5. Onvoorzien € 10.000

In 2015 is geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Reserves

A en B. Dotatie/onttrekking bestemmingsreserve frictiekosten € 80.240

In 2014 is de bestemmingsreserve voor een bedrag van € 80.240 aangesproken, waardoor deze sluit op € 464.870. De bestemmingsreserve zal worden aangepast als de evaluatie van de formatie van het regiobureau in 2016 daartoe aanleiding geeft.

A. Toename regiofonds € 1.415.401

Voor een belangrijk deel wordt de toename van het regiofonds veroorzaakt doordat deelnemers hun projectbijdrage niet of niet tijdig declareren. Deze verplichtingen schuiven automatisch door naar 2016. Daarnaast heeft de gemeente Groningen een deel (€ 6,0

miljoen) van de voorbereidingskosten van de regiotram terugbetaald. Het regiofonds is in 2015 met € 1.415.401 toegenomen.

Baten

1. Bijdragen van de deelnemers € 6.650.002

De jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het regiofonds zijn vanaf de laatste actualisatie vastgesteld op € 6,65 miljoen, voor de periode tot en met 2023.

2. Algemene inkomsten € 7.289.237

In de begroting was rekening gehouden met de terugbetaling van € 10,2 miljoen van de regiobijdrage voor de regiotram. Op verzoek van de gemeente Groningen is de Stuurgroep akkoord gegaan met een terugbetaling in twee termijnen. In 2015 is conform deze afspraak € 6,0 miljoen terugbetaald. Het restant van € 4,2 miljoen, te verhogen met de gederfde rente, wordt in 2017 terugbetaald.

De overige baten hebben betrekking op de programma's Beter Benutten 1 (€ 1,2 miljoen) en Vervolg Beter benutten (€ 0,1 miljoen).

3. Rente € 7.082

Van de provincie Groningen wordt jaarlijks rente ontvangen op de rekening-courant. De vergoeding op het rekening courant-tegoed was met 0,14% in 2014 al laag, maar is in 2015 nog verder gedaald naar 0,03%. Door deze lage rente bedroegen de rentebaten in 2014 € 7.082.

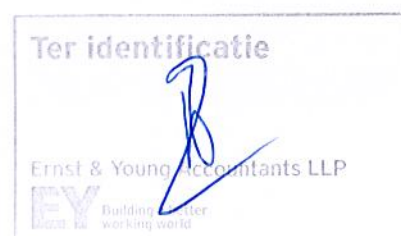

8. Financiële planning

In onderstaande financiële planning is een koppeling gemaakt tussen de balans en de exploitatierekening. Het geeft op hoofdlijnen inzicht in de financiële stromen.

Financiële planning 2015	Realisatie 2015	Begroting 2015
Stand Regiofonds (1 januari)	15.035.494	15.035.494
Storting van de deelnemers	6.650.002	6.650.002
Algemene inkomsten	7.289.237	13.039.334
Renteopbrengsten	7.082	30.483
Uitgaven	12.530.919	20.729.229
Stand Regiofonds (31 december)	16.450.895	14.026.083

Tabel 11: Financiële planning.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Regio Groningen-Assen

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van Regio Groningen-Assen te Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de exploitatierekening over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van Regio Groningen-Assen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen, het resultaat en de financiële rechtmatigheid getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de door het dagelijks bestuur gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in het hoofdstuk Grondslagen van de jaarrekening. Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader welke bij besluit van 4 december 2014 is vastgesteld door de stuurgroep.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het controleplan welke bij besluit van 4 december 2014 is vastgesteld door de stuurgroep. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Regio Groningen-Assen. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van Regio Groningen-Assen gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is bij besluit van 4 december 2014 vastgesteld door de stuurgroep.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Regio Groningen-Assen per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de door het dagelijks bestuur van Regio Groningen-Assen gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in het hoofdstuk Grondslagen van de jaarrekening.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader welke bij besluit van 4 december 2014 is vastgesteld door de stuurgroep.

Basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel vestigen wij de aandacht op het hoofdstuk Grondslagen van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening 2015 van Regio Groningen-Assen is opgesteld voor de deelnemers aan Regio Groningen-Assen met als doel Regio Groningen-Assen in staat te stellen te voldoen aan de voorwaarden zoals opgenomen in het Convenant 2004 Regiovisie Groningen-Assen 2030. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor Regio Groningen-Assen en haar deelnemers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Groningen, 11 maart 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.T.H. Wortelboer RA

Concept Begroting 2017

Colofon

Datum/versie: 15 maart 2016
Documentnaam: Concept Begroting 2017

Opgesteld door: Regiobureau Regio Groningen-Assen

Status: Eindversie van de Concept Begroting 2017
Besluitvorming: Stuurgroep 11 maart 2016

Contactpersonen: J.S.R. Bodha

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl
Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1. INLEIDING	4
2. FINANCIËLE PLANNING	6
3. BEGROTING SPEERPUNTEN EN UITVOERINGSINSTRUMENTEN 2017	7
4. BEGROTING ORGANISATIE 2017	12
BIJLAGE 1 BIJDRAGE VAN DE DEELNEMERS	15
BIJLAGE 2 FINANCIEEL KADER 2017-2020	16

1. Inleiding

Proces

Voor u ligt de conceptbegroting van Regio Groningen-Assen voor het boekjaar 2017. Met deze begroting maakt de Stuurgroep Regio Groningen-Assen de verwachte financiële stromen voor 2017 inzichtelijk.

Conform het convenant Regio Groningen-Assen 2014 wordt de conceptbegroting via de Colleges ter kennis van raden en Staten gebracht. Hierdoor worden zij in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. Daarna stelt de Stuurgroep, kennis genomen hebbende van deze zienswijzen, de begroting vast.

De planning- en control-cyclus van de regio, die is afgestemd op die van de veertien deelnemers, is leidend voor de voorliggende begroting.

Achtergrond

De ruimtelijke en economische vraagstukken van vandaag en morgen stoppen niet bij gemeente- of provinciegrenzen. Vanuit dat besef is de samenwerking in de Regio Groningen-Assen ontstaan. De regio heeft een belangrijke functie als economisch kerngebied in Noord-Nederland. Een half miljoen mensen wonen, werken en leven hier met veel plezier. Het is van groot belang dat Groningen-Assen deze positie behoudt en verder ontwikkelt.

De maatschappij is in transitie. De rol van de overheid verandert en grenzen vervagen. Het bundelen van krachten tussen van gemeenten Assen, Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Noordenveld, Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum, Zuidhorn en de provincies Groningen en Drenthe blijft voor de regio het antwoord op de uitdagingen waar wij voor staan (zie voor meer informatie www.regiogroningenassen.nl).

Ambitie

In 2013 is de Regiovisie geactualiseerd en begin 2014 vastgesteld door raden en Staten. De hoofddoelstelling van het samenwerkingsverband blijft ook in de nieuwe visie overeind: het benutten en uitbouwen van economische kansen en het behouden en versterken van gebiedskwaliteiten.

De inhoud is leidend voor onze toekomstige regionale samenwerking. Door gerichte samenhangende interventies en injecties gaan we meer met minder doen.

De regio richt zich op drie speerpunten:

1. De interne samenhang tussen steden en regio versterken, onder meer door het financieren van het pakket voor regionale bereikbaarheid dat is opgesteld op basis van de (eveneens in 2013) geactualiseerde visie op de bereikbaarheid van de regio.
2. Het economisch kerngebied verder ontwikkelen, onder meer door het faciliteren van het Economisch Platform waarin overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen zitting hebben: een focus op het verbinden van mensen en bedrijven met kansrijke sectoren.
3. De kwaliteit van stad en land behouden en versterken, onder meer door in te zetten op regionale projecten ter versterking van de gebiedskwaliteit en het benutten van de economische kansen voor recreatie en toerisme.

Met de vaststelling van de geactualiseerde Regiovisie is eveneens besloten tot de verlaging van de jaarlijkse bijdrage aan het Regiofonds vanaf 2013 met 30% ten opzichte van 2010. Dit onder gelijktijdige verlenging van de betalingstermijn van 2020 naar 2023. Hiermee kan de regio vasthouden aan de investeringen in de bereikbaarheid van de regio en zorgdragen voor het bereikbaar houden van de economische toplocaties in de regio, het versterken van de Hoogwaardige OV-structuur, inclusief OV-Knooppunten en P+R-locaties en het uitvoeren van het programma ten behoeve van het beter benutten van de infrastructuur.

Ook is er 'nieuw' geld vrij gemaakt voor Regionale innovatieve projecten. Stad en land vormen in deze regio een twee-eenheid. De regio zet in op projecten met toegevoegde waarde ter versterking van de regionale kwaliteit en het behoud en de ontwikkeling van de regionale parels.

De harde afspraken en aangegane verplichtingen blijven overeind voor Regiopark-projecten, Substantiele projecten en Kleine Regionale projecten.

We werken met elkaar aan een gedeelde ambitie. Interactie en samenwerken in een netwerkorganisatie is een belangrijke voorwaarde voor het uiteindelijk realiseren van deze ambitie. De komende jaren zal daarom worden ingezet op het verder vormgeven en faciliteren van de netwerkorganisatie door een goede verantwoording, gerichte communicatie en het elkaar ontmoeten.

Leeswijzer

De ontwerpbegroting 2017 geeft inzicht in de financiën van Regio Groningen-Assen. Achtereenvolgens gaat hoofdstuk 2 in op de financiële planning. Dit hoofdstuk beschrijft de verwachte onttrekkingen en inkomsten van het Regiofonds.

De voor de komende jaren geformuleerde speerpunten en uitvoeringsinstrumenten zijn in hoofdstuk 3 vertaald naar de financiële implicaties voor 2017.

In hoofdstuk 4 wordt de begroting van het Regiobureau gepresenteerd met een korte toelichting.

Tenslotte zijn in de bijlagen de jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het Regiofonds en het financieel kader 2017 - 2020 opgenomen. Alle bedragen in deze begroting zijn in euro's.

2. Financiële planning

De financiële planning van Regio Groningen-Assen geeft inzicht in de verwachte inkomsten en onttrekkingen van het Regiofonds. In de begroting is voor de speerpunten en uitvoeringsinstrumenten uitgegaan van de geactualiseerde Regiovisie, het Basispakket Bereikbaarheid, de aangegane verplichtingen voor Regiopark-projecten, Substantiële en Kleine Regionale projecten en het beoordelingskader voor nieuwe Regionale projecten en Innovatieve projecten.

In de tabel financiële planning is een gewijzigde begroting 2016 toegevoegd. Hierin is het resultaat uit de jaarrekening 2015 verwerkt. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn:

- Het saldo van het Regiofonds is per 1 januari 2016 hoger als gevolg van de niet-geclaimde bijdragen in 2015;
- Voor de uitvoeringsinstrumenten geldt dat projecten hun termijnbijdrage niet (of niet tijdig) declareren, deze bijdrage wordt doorgeschoven naar het volgende jaar;
- De niet-gerealiseerde inkomsten uit 2015 in het kader van de Rijksbijdrage Beter Benutten 1 zijn doorgeschoven naar 2016;
- Voor het Vervolgprogramma Beter Benutten is de verwachting dat van de rijksbijdrage van ca. € 9,44 miljoen, circa 80% in 2016 wordt ontvangen en doorgegeven aan de uitvoerende partijen en 20% in 2017 (dit was 50% in 2016 en 50% in 2017).

De stortingen van de afzonderlijke gemeenten en provincies aan het Regiofonds zijn opgenomen in bijlage 1. De financiële kaders voor de lange termijn zijn samengevat in bijlage 2.

Financiële planning	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
Saldo Regiofonds (1 januari)	14.025.955	16.550.990	9.045.405
<i>Begrote inkomsten</i>			
Storting van de deelnemers	6.650.002	6.650.000	6.650.002
Algemene inkomsten	5.000.000	9.242.468	6.168.210
Verwachte rente	63.459	63.831	59.384
Totale inkomsten	11.713.461	15.956.300	12.877.596
<i>Begrote uitgaven</i>			
Regiobureau	726.272	716.081	699.350
Bestemmingsreserve frictiekosten	0	0	0
Uitvoeringsinstrumenten	13.592.048	22.745.804	14.159.947
Totale uitgaven	14.318.321	23.461.885	14.859.297
Regiofonds (31 december)	11.421.095	9.045.405	7.063.704

Tabel 1: Financiële planning 2016 en 2017

3. Begroting speerpunten en uitvoeringsinstrumenten 2017

In dit onderdeel van de begroting wordt een overzicht gegeven van de verwachte kosten voor het jaar 2017 op basis van de in de geactualiseerde Regiovisie benoemde speerpunten en uitvoeringsinstrumenten. Zoals al eerder genoemd in deze begroting richt de regionale samenwerking zich op de drie volgende speerpunten:

1. Het economisch kerngebied verder ontwikkelen, waarbij de focus ligt op het verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat, het realiseren van bedrijfsontwikkeling en vestiging en het verbinden met andere regio's.
2. De interne samenhang tussen steden en regio versterken, waarbij de focus ligt op het bereikbaar houden van economische toplocaties, het versterken van de HOV-structuur, het beter benutten van de bestaande infrastructuur en het monitoren van de mobiliteitsontwikkeling.
3. De kwaliteit van stad en land behouden en versterken, waarbij de focus ligt op regionale projecten ter behoud en ontwikkeling van de parels in de regio (Natura2000, Nationaal Landschap en landgoederen) en regionale projecten ter versterking van de gebiedskwaliteiten met meerwaarde voor woon-en werkmilieus en recreatie en toerisme. Meer informatie over de speerpunten is te vinden op www.regiogroningenassen.nl.

De speerpunten zijn zo omschreven dat zij ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen, veranderende omstandigheden en bijsturen in de toekomst. De speerpunten omvatten daarmee ook acties die de regio niet zelf oppakt maar dat van anderen (deelnemers en/of stakeholders) verwacht: "RGA agendeert". Afhankelijk van het onderwerp kan RGA hierbij een coördinerende of stimulerende rol spelen. Omdat de regio tegelijkertijd focust op het behalen van resultaten zijn er uitvoeringsinstrumenten vastgesteld, als hulpmiddel om de doelen te bereiken en om aan te geven wat de regio zelf oppakt: "RGA doet".

Op dit moment zijn de volgende uitvoeringsinstrumenten vastgesteld:

- A. Economisch Platform
- B. Programma Bereikbaarheid
- C. Regionale en Innovatieve projecten
- D. Monitoring.

Ten behoeve van het opstellen van de voorliggende begroting wordt hieraan toegevoegd E. Overig. Hieronder vallen activiteiten die benoemd zijn in de geactualiseerde Regiovisie maar niet direct gekoppeld kunnen worden aan een van de uitvoeringsinstrumenten. Voor 2016 heeft alleen het plankostenfonds voor bouwen in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap toelichting.

Uitvoeringsinstrumenten	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
A. Economisch Platform	175.000	171.429	171.429
B. Programma Bereikbaarheid	9.452.000	17.730.789	9.488.318
C. Regionale en Innovatieve projecten	3.932.548	4.711.086	4.467.700
D. Monitoring	32.500	32.500	32.500
E. Overige kosten	0	100.000	0
Totaal	13.592.048	22.745.804	14.159.947

Tabel 2: Begroting uitvoeringsinstrumenten 2017

Toelichting op begroting uitvoeringsinstrumenten 2017

A. Economisch Platform € 171.428

In de actualisatie is € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor de jaren 2014-2020 (€ 171.428 per jaar) voor het Economisch Platform. De gemeenten Groningen en Assen zorgen voor de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van het Economisch Platform Regio Groningen-Assen. Dit is vastgelegd in een bestuursopdracht van de Stuurgroep. In deze bestuursopdracht is opgenomen de volgende vragen aan het bedrijfsleven voor te leggen:

- Kom met een innovatie- en investeringsagenda die maatwerk is, passend in onze regio.
- Verbind mensen en bedrijven met kansrijke economische sectoren.
- Breng nieuwe markten en sectoren binnen het bereik van het MKB.
- Stem de agenda af met overheid en onderwijs.
- Zorg voor concrete activiteiten die leiden tot meer banen in de regio.

Binnen het speerpunt wordt samen met de deelnemers verder inhoud gegeven aan:

- Het verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat.
- Bedrijfsontwikkeling en -vestiging.
- Verbondenheid met andere regio's.
- Profileren van de regio als attractieve stadsregio waarin het prettig werken en wonen is.

De sturing door de regio op het speerpunt vindt plaats volgens planning- en controlcyclus (begroting, rapportering en verantwoording van de beide steden).

B. Programma Bereikbaarheid € 17.730.789

In de geactualiseerde Netwerkanalyse 2013 zijn de ambities van Regio Groningen-Assen verwoord. Op basis van deze analyse is geconcludeerd dat de in 2006 ingezette Bereikbaarheidsstrategie van Regio Groningen-Assen succesvol is geweest. De actualisatie heeft geresulteerd in een licht bijgestelde Bereikbaarheidsstrategie en het Basispakket Bereikbaarheid. Om bereikbaarheidsontwikkelingen te volgen is besloten om een jaarlijkse monitoring Bereikbaarheid op te stellen. In 2015 gaf deze geen aanleiding tot wijzigen van het Basispakket en het daarmee gemoeide investeringsbedrag.

Het Basispakket bevat de projecten waaraan vanuit het Regiofonds een bijdrage wordt geleverd. Het gaat vooral om investeringen in HOV-assen, OV-knooppunten, P+R-voorzieningen en fiets. In het Regiofonds is hiervoor tot aan 2020 een bedrag van € 62 miljoen gereserveerd, waarmee een totaal investeringsbedrag van bijna € 500 miljoen is gemoeid. Grote projecten in het Basispakket zijn:

- Programma FlorijnAs Assen (€ 13,4 miljoen)
- Spoorknoop Groningen (€ 34,0 miljoen)
- Investeringspakket Infra en OV Leek / Roden (€ 3,6 miljoen)

De meeste projecten in het Basispakket zijn in uitvoering. In het Portefeuillehoudersoverleg Bereikbaarheid (POVV) en in de Stuurgroep zijn positieve besluiten over de regionale bijdrage genomen en zijn beschikkingen afgegeven. Conform de afgesproken kasritmes is voor 2017 een bedrag van bijna € 4,4 miljoen geraamd. Daaraan wordt € 3,2 miljoen toegevoegd voor te verwachten uitgaven voor projecten waarover in 2016 besluiten worden genomen over kasritmes. Dit betreft onder meer het besluit over het spoorzone-project Groningen.

Het programma Beter Benutten is een belangrijk onderdeel van de bereikbaarheidsstrategie. Hierbij gaat het niet om de aanleg van nieuwe infrastructuur, maar om het beter benutten van de bestaande infrastructuur. Het eerste programma liep van medio 2012 tot eind 2015. Hieraan is door de Regio een financiële bijdrage geleverd van € 2,7 miljoen. Voor de periode 2015 tot eind 2017 is een Vervolgprogramma Beter Benutten opgezet, met een totale omvang van ca. € 24 miljoen. Het ministerie van I&M draagt € 9,4 miljoen bij en de regionale cofinanciering wordt gevoed door de partners in de regionale samenwerking, Groningen Bereikbaar, FlorijnAs/gemeente Assen en de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen. De bijdrage van het ministerie wordt via RGA doorbeschikt aan de uitvoerende partijen.

De meeste uitgaven voor het Vervolgprogramma Beter Benutten zullen in 2016 worden gedaan. Naar verwachting vindt in 2017 nog een uitgave plaats van € 1,9 miljoen. Voor het vervolgprogramma is, anders dan voor Beter Benutten I het geval was, géén bijdrage vanuit het Regiofonds voorzien. De middelen van het Rijk verlopen wel via de Regio. Samen met de uitgaven voor het Basispakket is daarmee een bedrag van € 9,5 miljoen begroot voor 2017.

Lopende projecten Bereikbaarheid	
Gehonoreerde bijdragen	Te verwachten bijdragen
Fietsrouteplus Zuidhorn-Groningen (3 ^e fase)	Fietsrouteplus Bedum - Groningen
Fietsrouteplus Bedum - Groningen	Herprofilering weg/fietspad langs Meerweg
Herprofilering weg/fietspad langs Meerweg	Fietsroute Woldweg - Foxholstermeer
Fietsroute Woldweg - Foxholstermeer	Fietsroute Rotonde Meerweg Paterswolde
Fietsroute Rotonde Meerweg Paterswolde	Programma FlorijnAs Assen
Programma FlorijnAs Assen	Doortrekking OV-as Peizerweg naar hoofdstation Groningen (HOV-as West 3e fase)
Doortrekking OV-as Peizerweg naar hoofdstation Groningen (HOV-as West 3e fase)	Station Europapark
Station Europapark	Bereikbaarheid station en busknooppunt Winsum
Bus/treinknooppunt stationsgebied Winsum	Doorontwikkeling transferium Zuidhorn
Doorontwikkeling P+R Zuidhorn	Facelift Noordelijke Stations
Bus op de vluchtstrook De punt - Haren	Permanente uitbreiding transferium Haren
Facelift Noordelijke Stations	Doorstromingsmaatregelen OV Ten Boer - Groningen
Uitvoering verbetering transferium Haren	Verkeersmanagement Ring Groningen (incl. pakket 13)
Permanente uitbreiding transferium Haren	Transferium Hoogezand (P+R faciliteit, 1e fase)
Doorstromingsmaatregelen OV Ten Boer-Groningen	Stationsgebied Haren en infraontsluiting Stationsgebied Haren
Verkeersmanagement Ring Groningen (incl. pakket 13)	Dynamisch verkeersmanagement / DRIS
Transferium Hoogezand (P+R faciliteit, 1e fase)	Knoop Groningen
Bus / treinknooppunt stationsgebied Haren en infraontsluiting Stationsgebied Haren	Programma Beter Benutten met deelprogramma's (ITS - Groningen Bereikbaar -
Dynamisch verkeersmanagement / DRIS	Mobiliteitsmanagement - P+R en OV en Fiets)
Knoop Groningen	Programma Infra en OV Leek - Roden
Busdoorstroming Europaweg	
Busontsluiting Europapark (P3) op Europaweg	
Programma Beter Benutten met deelprogramma's (ITS - Groningen Bereikbaar - Mobiliteitsmanagement - P+R en OV en Fiets)	
Programma Infra en OV Leek - Roden	

Tabel 3: Uitvoeringsprojecten programma Bereikbaarheid.

C. Regionale projecten € 4.467.700

Regionale projecten	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
Regionale innovatieve projecten	1.600.000	1.600.000	2.600.000
Regiopark	862.548	1.621.086	887.700
Substantiële projecten	1.470.000	1.490.000	980.000
Totaal	3.932.548	4.711.086	4.467.700

Tabel 4: Overzicht van de deelprogramma's van Regionale en Innovatieve Projecten.

Met de geactualiseerde Regiovisie is in het Regiofonds ruimte gereserveerd voor Regionale innovatieve projecten. Blauwdruk-denken en de uitrol van grote gebiedsontwikkelingen passen niet langer in de huidige context. Het wordt de kunst om met gerichte, samenhangende interventies en injecties meer met minder te doen. Ook de komende jaren wil de Regio gericht blijven investeren in projecten, die vanuit de samenleving breed gedragen worden en een meerwaarde hebben voor de Regio. Van 2014 tot en met 2020 is er € 12,0 miljoen beschikbaar voor Regionale innovatieve projecten. Oorspronkelijk was dit budget verdeeld in € 8,0 miljoen voor regionale projecten en € 4,0 miljoen voor innovatieve projecten. De Stuurgroep heeft in de vergadering van december 2015 besloten deze budgetten samen te voegen. Reden hiervan is dat het onderscheid in de praktijk bij de aanvragen tussen beide budgetten niet goed te maken viel; de projecten werden tevens aan dezelfde speerpunten en criteria getoetst.

Voor de aanwending van deze middelen is een beoordelingskader opgesteld en begin 2016 geactualiseerd. In 2015 hebben de eerste twee 'pitchrondes' plaatsgevonden en zijn de eerste projecten beschikt. Voor 2016 staan wederom twee 'pitchrondes' in de planning. In de voorliggende begroting is derhalve een aanname voor de bestedingen van € 2,6 miljoen voor regionale en Innovatieve projecten in 2017.

Bij de actualisatie van de Regiovisie is besloten om de reeds aangegane verplichtingen overeind te houden voor Regiopark projecten en Substantiële projecten. De onderstaande tabel geeft een overzicht van deze projecten voor 2017.

Lopende projecten Regiopark en Substantiële projecten	
REGIOPARK	
Versterking recreatieve infra, landschap EHS Reitdiepgebied	Entree Meerweg incl. verbinding Paterswoldsemeer-Friescheveen
Programma landschapsopgaven/recreatie en water IGS	Uitkijktoren het Hoge hert
Kwaliteitsimpuls stads en dorpsranden	Pilot onderhoud burgerparticipatie
Assen aan de Aa, deelpr. Bosbeek, Nijlandsloup	
SUBSTANTIËLE PROJECTEN	
Herinrichting centrum Leek - Nietap	Stadshart Hoogezand
Stationsgebied Haren	Centrumplan Bedum
Revitalisering dorpscentra gemeente Tynaarlo	Herinrichting Onderdendamsterweg Winsum
Herinrichting Slochterhaven	Dorpsentree Ten Boer

Tabel 5: Overzicht van lopende projecten voor Regiopark en Substantiële projecten. De verwachting is dat de laatste termijnbetalingen voor Regiopark in 2018 zullen worden betaald. Substantiële projecten dienen uiterlijk eind 2018 te zijn afgerond.

D. Monitoring € 27.500

Monitoring	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
Werklocaties	11.000	11.000	11.000
Woningbouw en woningmarkt	6.500	6.500	6.500
Netwerkanalyse	15.000	15.000	15.000
Totaal	32.500	32.500	32.500

Tabel 6: Instrumenten ten behoeve van monitoring

Ook monitoring van de behaalde resultaten en ontwikkelingen is instrumenteel van karakter. Met de monitoringsinformatie bepaalt de Stuurgroep of de behaalde resultaten in lijn zijn met de gestelde doelen en of bijsturing noodzakelijk is. Ook worden trends geïdentificeerd die als basis dienen voor toekomstig beleid.

Werklocaties € 11.000

Eind 2012 zijn in de Regio afspraken gemaakt over de reductie van capaciteit in bedrijventerreinen. Daarmee is het thema werklocaties echter niet van tafel. Via monitoring blijft de Regio de ontwikkelingen naar vraag en aanbod naar werklocaties volgen (€ 5.000). Daarbij worden ook trends in de markt in beeld gebracht.

Regio Groningen-Assen is 'founder' van Stichting Vastgoedrapportage Regio Groningen-Assen. De stichting geeft jaarlijks het Vastgoedrapport Groningen-Assen (€ 6.000) uit, in nauwe samenwerking met de Hanzehogeschool en marktpartijen. Dit rapport beschrijft de vastgoedmarkt in deze regio en geeft een helder overzicht van alle trends en ontwikkelingen. Daarnaast organiseert de stichting sinds 2013 een herbestemmingsprijsvraag: ondernemers, ontwikkelaars, onderwijs en burgers worden uitgedaagd te komen met vernieuwende, creatieve ideeën voor de herbestemming van leegstaande of leegkomende vastgoedobjecten.

Woningbouw en woningmarkt € 6.500

De belangrijkste actuele woningbouw- en woningmarktgegevens van de Regio Groningen-Assen worden via monitoring door de gemeente Assen, in samenwerking met de gemeente Groningen, bijgehouden en verwoord in een woningmarktreportage. Deze bevat, naast een terugblik op het afgelopen jaar, ook inzicht in de verwachte vraagontwikkeling en het aanbod. De rapportage geeft ook de stand van zaken weer met betrekking tot de uitvoering van de planningslijsten voor woningbouw die in het kader van de regionale woningbouwafstemming zijn opgesteld. Vanaf 2014 verschijnt de rapportage ieder halfjaar. Voor het opstellen van de monitor is een jaarlijkse verplichting ad € 1.500 aangegaan bij de NVM voor het verkrijgen van verkoopcijfers van de woningbouw per gemeente. Het resterende bedrag (€ 5.000) is gereserveerd voor de jaarlijkse organisatie van een stakeholdersbijeenkomst.

Netwerkanalyse €15.000

In het kader van de Actualisatie Netwerkanalyse is afgesproken de mobiliteitsontwikkeling in de Regio (en relevante projecten en factoren die daarop van invloed zijn) jaarlijks te monitoren. Met behulp van de jaarlijkse monitor worden de gevolgen van ontwikkelingen in de samenleving, zoals de gevolgen van de digitale samenleving en het landelijk beleid met betrekking tot de OV-studentenkaart frequenter in beeld gebracht.

De jaarlijkse monitoringsrapportage wordt besproken in het POVV en de Stuurgroep en waar nodig wordt de bereikbaarheidsstrategie aangepast.

E. Overig

Overig	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
CPO-plankostenfonds	-	20.000	-
Woningbehoefte-onderzoek	-	80.000	-
Totaal	-	100.000	-

Tabel 7: Overige instrumenten

CPO-plankostenfonds

In het najaar van 2013 hebben de Regio Groningen-Assen en de lokale Rabobanken het CPO-Plankostenfonds opgericht (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Met dit revolverende fonds willen wij het voor mensen eenvoudiger maken om in groepsverband hun droomhuis te realiseren. Omdat mensen die samen willen bouwen bij de start kosten maken die ze niet uit een hypotheek kunnen financieren, kunnen ze bij het CPO-fonds een renteloze lening aanvragen. De Regio en de lokale Rabobanken hebben ieder € 250.000,- beschikbaar gesteld voor dit fonds. Het beheer ligt bij de Rabobank, de Regio zorgt voor een onafhankelijk adviseur die advies geeft over de haalbaarheid van de aanvraag. Hiervoor is in 2014 een budget gereserveerd van € 20.000,-. Hiermee wordt het fonds ook onder de aandacht van bewoners en gemeenten gebracht. In 2014 en 2015 is er geen gebruik gemaakt van de regeling; daarom wordt gevraagd deze middelen in te zetten in 2016. Omdat er geen gebruik gemaakt is van de regeling is in 2015 samen met de Rabobank de mogelijkheid verkend om (een deel van) het fonds in een nog eerder stadium in te zetten. Hiertoe heeft de Stuurgroep en de Rabobank in 2015 elk € 50.000,- beschikbaar gesteld voor een CPO-subsidie; het is de bedoeling in de loop van 2016 dit instrument te introduceren. Besloten is om beide regelingen na een jaar te evalueren. Voor 2017 is geen aanvullend budget begroot.

Woningbehoefteonderzoek

In 2015 is het woningbehoefteonderzoek voor Regio Groningen-Assen uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aantal technische aanpassingen in de wijze waarop samengewerkt wordt in het woningbouwdossier. Daarnaast is er een aantal aanbevelingen gedaan, die voor 2016 nader onderzoek vragen. Hiervoor is € 80.000,- begroot.

4. Begroting organisatie 2017

Voor de formatiekosten is het op 13 juni 2014 door de Stuurgroep vastgestelde reorganisatieplan als uitgangspunt genomen. Er is onderscheid gemaakt tussen enerzijds apparaatskosten (formatiekosten + huisvesting, kantoor en ICT) en anderzijds generieke kosten ten behoeve van de uitvoering. De apparaatskosten hebben betrekking op alle kosten die met het functioneren van het Regiobureau samenhangen. De generieke kosten hebben een direct verband met de uitvoering van de opgaven van het Regiobureau. Deze staan los van de organisatie van het bureau.

4.1 Apparaatskosten

Omschrijving	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
Vaste formatie	511.000	540.081	528.350
Tijdelijke formatie	34.000		
Scholing & opleiding	11.000	11.000	11.000
Huisvesting, kantoor & ICT	65.000	55.000	55.000
Totaal	621.000	606.081	594.350

Tabel 8: apparaatskosten

Toelichting op de apparaatskosten

Medio 2014 is het reorganisatieplan van het Regiobureau vastgesteld. De formele ingangsdatum van de nieuwe organisatie was 1 september 2014. Per 1 mei 2015 was de bezetting overeenkomstig het formatieplan teruggebracht van 12,3 fte naar 7,8 fte. Deze bezetting is inclusief 1,4 fte voor een overgangperiode van circa twee jaar ten behoeve van professionalisering en werkzaamheden in het kader van het (tijdelijke) programma Beter Benutten.

De posten Scholing & Opleiding en Huisvesting, kantoor & ICT zijn afhankelijk gemaakt van de vaste formatie. Voor de eerste post is een percentage gehanteerd. Daarnaast is het gebruik van de kantoorruimte afgenomen van 77% naar de beoogde 50%, conform het uitgangspunt in de actualisatie. De andere helft van de kantoorruimte wordt onderverhuurd aan Groningen Bereikbaar.

4.2 Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering

Omschrijving	Begroting 2016	Gewijzigde begroting 2016	Begroting 2017
Administratie & advies	25.000	30.000	30.000
Investeren in netwerken	20.000	20.000	15.000
Communicatie	25.000	25.000	25.000
Borging ruimtelijke kwaliteit	25.000	25.000	25.000
Onvoorzien	10.000	10.000	10.000
Totaal	105.000	110.000	105.000

Tabel 9: Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering

Toelichting op de generieke kosten

De financiële administratie van Regio Groningen-Assen wordt uitgevoerd door provincie Groningen (kassier van het samenwerkingsverband). Zij ontvangt hiervoor een jaarlijkse vergoeding van € 12.500. Andere jaarlijkse kosten zijn die voor het opstellen van accountantsverklaringen van de jaarrekening en verantwoording van de rijksbijdragen (€ 12.500) en incidenteel advies (€ 5.000). Deze drie posten vormen tezamen Administratie & advies.

Het budget voor Communicatie is gebaseerd op voorgaande jaren, waarbij eventuele externe inhuur is gehalveerd. Deze post is voor 2017 teruggebracht naar € 25.000.

Eind 2014 is het voorstel voor Nieuwe Kwaliteitsborging door de Stuurgroep vastgesteld. Borging van ruimtelijke kwaliteit vindt op twee manieren plaats. Enerzijds is er een flexpool opgericht vanuit de deelnemers; bij opgaven kan gebruik worden gemaakt van de leden van deze pool. Kennisontwikkeling en -uitwisseling worden hiermee bevorderd. Tevens ontstaat er binnen de Regio een netwerk op het vlak van ruimtelijke kwaliteit. Anderzijds is Peter Veenstra aangesteld als adviseur ruimtelijke kwaliteit voor de majeure regionale thema's. Peter Veenstra maakt ook deel uit van de adviescommissie Regionale innovatieve projecten. De inzet van de regio-adviseur is begroot op € 25.000,-.

Bij de begroting 2015 is voorgesteld om voor de jaren 2015 en 2016 een budget van € 40.000 te reserveren voor Investeren in de netwerkorganisatie. In deze begroting wordt voorgesteld dit budget te handhaven, maar te besteden gedurende een periode van vier jaar (in plaats van twee).

Bijlage 1 Bijdrage van de deelnemers

De jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het Regiofonds zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Met de actualisatie van de Regiovisie in 2013 is de jaarlijkse bijdrage voor de periode tot en met 2023 vastgesteld op € 6,65 miljoen.

Deelnemers	storting 2017
Provincies	
Groningen	1.848.308
Drenthe	921.732
Gemeenten	
Groningen	1.484.778
Assen	931.190
Hoogezand-Sappemeer	367.209
Leek	162.817
Noordenveld	253.585
Tynaarlo	300.003
Haren	77.599
Slochteren	49.193
Zuidhorn	77.599
Bedum	49.193
Winsum	77.599
Ten Boer	49.193
Totaal	6.650.000

Tabel 7: Bijdrage van de deelnemers

Bijlage 2 Financieel kader 2017-2020

Lasten (2017 -2020)	begroot	besteed	Baten (2017 - 2023)	begroot
Substantiële projecten	1,08	1,08	Saldo Regiofonds (1-1-2017)	9,05
Bereikbaarheid (incl Beter Benutten)	47,65	46,65	Bijdragen deelnemers	46,55
Organisatiekosten	2,68	0,70	Terugstorting gemeente Groningen	4,28
Regiopark	1,48	1,48	Vervolg Beter Benutten	1,89
Regionale en Innovatieve projecten	10,25	2,60	Rente	0,14
Economie	0,69	0,17	Tekort	1,94
Monitoring & Overig	0,03	0,03		
Totaal lasten	63,85	52,71	Totaal baten	63,85

Tabel 8: financieel kader 2017-2020; bedragen in € miljoen.

Financieel kader 2017-2020

Het Financieel kader is te beschouwen als een samenvatting van de meerjarenbegroting 2017-2020. Deze opstelling geeft in hoofdlijnen weer op welke manier de beschikbare middelen zullen worden ingezet. Vertrekpunt voor het Financieel kader is de stand van het Regiofonds per 1 januari 2017, die op zijn beurt weer is gebaseerd op de gewijzigde begroting voor 2015 (zie ook de toelichting bij hoofdstuk 2).

Naast het inzicht in de geplande inkomsten en uitgaven beoogt het Financieel kader ook inzicht te geven in de mate waarin de beschikbare middelen daadwerkelijk zijn besteed. Met 'besteed' wordt hier bedoeld:

- de gehonoreerde bijdragen aan projecten.
- de in 2016 verleende en verwachte bijdragen aan projecten.
- de in de begroting 2017 begrote uitgaven.

Van de geplande € 63,85 miljoen is naar verwachting per 1 januari 2017 € 52,71 miljoen besteed.

Tekort financieel kader

De Stuurgroep volgt de financiële ontwikkelingen van het Regiofonds met het Financieel kader. Dit kader vindt zijn basis in het financieel meerjarenperspectief Regio Groningen-Assen, die is vastgesteld middels de Actualisatie in 2014. In de Stuurgroep van 13 juni 2014 is geconstateerd dat het Financieel Kader 2015-2020 een tekort vertoonde van € 1,1 miljoen. Om het wegwerken van dit tekort te kunnen monitoren heeft de Stuurgroep besloten dat onderbenutting/vrijval direct moet worden aangewend om het tekort in te lopen. Destijds is hieraan een maximaal termijn van vier jaar voor bepaald. In het verlengde hiervan heeft het Regiobureau de opdracht gekregen om periodiek te rapporteren over het verloop van dit tekort.

In september 2015 is aan de Stuurgroep gerapporteerd dat het tekort is ingelopen tot € 0,5 miljoen. Sinds juni 2014 is een vrijval van € 1,6 miljoen gerealiseerd als gevolg van projectafrekeningen. Daarnaast heeft de Stuurgroep besloten tot enkele extra lasten van totaal circa € 1,0 miljoen (onder meer reservering frictiekosten € 624.000, borging ruimtelijke

kwaliteit € 100.000, afwikkeling Landsbanki € 80.000, wonen € 130.000).
Deze extra lasten zijn afgewenteld op het tekort.

Correcties verplichting in samenhang met begroting 2017

Het Regiobureau heeft de afgelopen twee jaar extra inzet gepleegd op het professionaliseren van de financiële administratie en is meer gaan sturen op verplichtingen. Daarnaast is de controle op de financiële programma- en projectadministratie geïntensiveerd. Hierbij is begin 2016 geconstateerd dat in het verleden enkele verplichtingen zijn vrijgevallen, waar nog wel een betalingsverplichting voor gold. Enerzijds gaat het om toegekende bijdragen die niet zijn opgevraagd door de projectbegunstigde. Anderzijds heeft het betrekking op enkele (sterk) vertraagde projecten, waarvan de verplichting administratief niet is doorgeschoven. Per februari 2016 is met het opstellen van de begroting 2017 het tekort in het financieel kader hiermee opgelopen tot € 1,9 miljoen. Het tekort is opgebouwd uit een correctie van de verplichtingen (€ 2,0 miljoen: €1,3 miljoen Bereikbaarheid en € 0,7 miljoen Regiopark) en vrijval € 0,6 miljoen in de periode september 2015 - jan 2016. Het huidige tekort is circa 2,2% van de begrote kosten voor de jaren 2016 tot en met 2020.

Ontwikkeling financieel kader	stand	toename	afname
<i>juni 2014</i>	- € 1,1		
begrotingswijzigingen		€ 1,0	
vrijval			€ 1,6
<i>september 2015</i>	- € 0,5		
correctie op de verplichtingen		€ 2,0	
vrijval			€ 0,6
<i>februari 2016</i>	- € 1,9		

Tabel 9: Ontwikkeling financieel kader op hoofdlijn; bedragen in € miljoen.

Perspectief

Er zijn twee manieren om het tekort in te lopen, waarbij in lijn met het Stuurgroepbesluit van juni 2014 de ontwikkeling van het tekort continu wordt gemonitord en periodiek aan de Stuurgroep gerapporteerd. Uitgangspunt is dat het tekort binnen vier jaar moet zijn ingelopen.

1. Op grond van de verwachtingen ten aanzien van projectafrekeningen lijkt het op dit moment aannemelijk dat er voldoende tijd is om het tekort de komende jaren in te lopen. In de afgelopen anderhalf jaar is circa € 2,2 miljoen vrijgevallen.
2. In principe zijn alle middelen in het Regiofonds geoormerkt. Het financieel kader laat zien dat het niet verplichte deel circa 11,0 miljoen bedraagt. Dit betreft met name de uitvoeringsmiddelen voor Regionale innovatieve projecten en in beperkte mate de middelen voor het onderdeel economie. Indien de vrijval minder voorspoedig - niet binnen vier jaar- wordt ingelopen dan verwacht, kan de Stuurgroep besluiten deze geoormerkte middelen in te zetten om het tekort in te lopen. Dit betekent wel dat in het toewijzen van bijdragen ten behoeve van Regionale innovatieve projecten hiermee rekening moet worden gehouden.

Naast de periodieke rapportage over de ontwikkeling van het tekort, zal bij de begrotingsbehandeling in 2017 over bovenstaande expliciet een keuze aan de Stuurgroep worden voorgelegd aan de hand van de dan actuele stand van zaken.

Aanscherping

Om meer inzicht in de voortgang van de projecten te verkrijgen en om beter te kunnen sturen wordt gestart met het scherper monitoren van de uitvoeringsprojecten. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de huidige programma's en projecten in 2020 zijn voltooid. Gezien de recente ervaringen is het raadzaam om de afspraken voor de periode tot en met 2020 scherper te gaan bewaken. Een beter zicht op het verloop van de projecten vergroot immers de beheersbaarheid en de voorspelbaarheid van het financiële verloop van het Regiofonds. Periodiek wordt deze sturingsinformatie aan de Stuurgroep gerapporteerd.

Meerjarenbeeld en Uitvoeringsprogramma 2016

Stuurgroep 11 december 2015, stand van zaken 1 december 2015

Projectnr Basispakket	PROJECTNAAM	PROJECTTREKKER (organisatie)	KORTE TOELICHTING PROJECT	STATUS	STADIUM	FASERING			PROJECT KOSTEN	REGIOFONDS BIJDRAGE							
						Voorbereiding	Start Uitvoering	Gereed			2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
											Afgesproken	Opgevraagd	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken
BASISPAKKET BEREIKBAARHEID 2014-2020																	
B01	Programma Beter Benutten 1, [deelprogramma's: ITS - Groningen Bereikbaar - Mobiliteitsmanagement - P+R en OV - Fiets]	Regiobureau Groningen- Assen	Vanuit Regiofonds wordt € 2.700.000,00 als co- financiering bijgedragen aan programma Beter Benutten	A	Uitvoering	2012	2013	2015	€ 19.641.000	€ 2.700.000	€ 540.000						
B02	Programma Infra/OV Leek -Roden	Provincie Groningen		A	Uitvoering	2013	2014	2018	€ 12.000.000	€ 3.630.000	€ 1.452.000	€ 1.452.000	€ 1.452.000		€ 726.000		
B03	Programma FlorijnAs Assen	Gemeente Assen		A	Uitvoering	2013	2013	2019	€ 155.000.000	€ 13.400.000	€ 2.240.000	€ 2.240.000	€ 2.240.000	€ 3.440.000	€ 1.610.000	€ 2.680.000	
B04	Doortrekking OV-as Peizerweg naar hoofdstation Groningen (HOV-as West 3e fase)	Gemeente Groningen		A	Uitvoering	2008/2009	2014	2017	€ 14.000.000	€ 2.600.000	€ 1.040.000		€ 520.000				
B05	Busdoorstroming Europaweg	Groningen		V	Voltooid		2013	2015	€ 4.243.319	€ 425.000	€ 425.000	€ 46.660					
B06	Busontsluiting Europapark (P3) op Europaweg	Gemeente Groningen		V	Voltooid		2012	2015	€ 3.000.722	€ 2.400.000							
B07	Permanente uitbreiding transferium Haren (samenvoeging met K23b, tijdelijke uitbreiding P+R Haren)	Gemeente Groningen		A	Uitvoering	2010	2014	2016	€ 4.650.000	€ 250.000		€ 200.000	€ 50.000				
B08	Bus/treinknooppunt stationsgebied Winsum	Gemeente Winsum		A	Uitvoering	2012-2013	2017	2018	€ 2.710.000	€ 650.000	€ 240.000		€ 130.000				
B09	Doortrekking P+R Zuidhorn	Gemeente Zuidhorn		A	Uitvoering	2012-2013	2015	2019	€ 3.290.977	€ 675.000			€ 405.000	€ 135.000		€ 135.000	
B10	Frequentieverhoging Groningen - Leeuwarden (3 → 4)	provincie Groningen	Projecten B10 en B11 zijn bij vaststelling Basispakket Bereikbaarheid samengevoegd	A	Planvorming	2010-2012	2015	2016-2020	€ 127.000.000								
B11	Knoop Groningen (incl. viersporigheid Europark en deelproject doorkoppeling regionale lijnen en upgrading hoofdstation)	provincie Groningen		A	Planvorming	2010-2012	2016	2016-2020	€ 142.000.000	€ 34.000.000			worden nog afspraken over gemaakt				
B12	Kwaliteitsverbetering doorstromingsmaatregelen OV Ten Boer - Groningen	Provincie Groningen		A	Uitvoering	2013	2014	2017	€ 2.680.000	€ 602.000	€ 481.600	€ 481.600		€ 120.400			
B13	Norgerbrug (Assen-West, <i>transferium</i>)	Provincie Drenthe		B	Studie / Planvorming	2012			€ 10.000.000	€ 1.000.000							
B14	Bushalte Hooge Meeren Zuidzijde	Gemeente Hoogezand- Sappemeer		A	Uitvoering	2011 - 2012	2012-2013	2015-2016	€ 33.080	€ 8.750			€ 8.750				
B15	Bus toe- en afrit A7 transferium Hoogkerk	Gemeente Groningen	Project is eveneens opgenomen in het programma Beter Benutten. Ivm samenhang ombouw Zuidelijke Ringweg is aansluiting hiermee gezocht.	B	Studie / Planvorming	2010-2012	2017	2018	€ 1.030.000								
B16	Bus / treinkooppunt stationsgebied Bedum	Gemeente Bedum		A	Uitvoering	2011-2012	2015	2016-2017	€ 1.500.000	€ 400.000			€ 240.000		€ 60.000		
TOTAAL									€ 502.779.098	€ 62.740.750	€ 6.418.600	€ 4.420.260	€ 5.045.750	€ 3.695.400	€ 2.396.000	€ 2.815.000	
Vervolg Beter Benutten																	
	Vervolg Beter Benutten [deelprogramma's: Groningen Bereikbaar, Minder Hinder Assen, HOV, fiets, goederenvervoer]	Regiobureau Groningen- Assen en regionale partners	ITS is belangrijk verweven onderdeel in totale pakket. Geen regiofondsbijdrage, wel integrale programma- management.		Uitvoering	2015	2015	2017	€ 24.000.000	€ 0							
TOTAAL									€ 24.000.000								
Substantiele projecten																	
SP1	LEEK-NIETAP	IGS Leek-Roden: Gemeenten Noordenveld en Leek			Uitvoering		2012	2017	€ 6.000.000	€ 3.000.000	€ 0	€ 0	€ 160.000	€ 440.000			

Meerjarenbeeld en Uitvoeringsprogramma 2016

Stuurgroep 11 december 2015, stand van zaken 1 december 2015

Projectnr Basispakket	PROJECTNAAM	PROJECTTREKKER (organisatie)	KORTE TOELICHTING PROJECT	STATUS	STADIUM	FASERING			PROJECT KOSTEN	REGIOFONDS BIJDRAGE								
						Voorbereiding	Start Uitvoering	Gereed			2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
											Afgesproken	Opgevraagd	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	
SP2	STATIONSGBIED HAREN	Gemeente Haren			Uitvoering		2012	2016	€ 7.800.000	€ 700.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000					
SP3	REVITALISERING DORPSCENTRA GEMEENTE TYNAARLO	Gemeente Tynaarlo	in december 2015 gesprek over nadere afspraken over fasering van dit project		Uitvoering		2014	2017	1,25 miljoen + pm	€ 700.000	€ 100.000	€ 0	€ 380.000	€ 120.000	€ 100.000			
SP4	HERINRICHTING SLOCHTERHAVEN	Gemeente Slochteren			Uitvoering		2014	2016	€ 2.355.000	€ 700.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000					
SP5	HERSTRUCTURERING DORPSCENTRUM ZUIDHORN	Gemeente Zuidhorn			Voltooid		2011	2014	€ 3.000.000	€ 700.000								
SP6	STADSHART HOOGEZAND	Gemeente Hoogezand- Sappemeer			Uitvoering		2013	2016	€ 10.000.000	€ 3.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 500.000					
SP7	CENTRUMPLAN BEDUM	Gemeente Bedum			Uitvoering		2015	2017	€ 4.880.000	€ 700.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 200.000				
SP8	HERINRICHTING ONDERDENDAMSTERWEG	Gemeente Winsum			Uitvoering		2012	2016	€ 2.540.000	€ 700.000	€ 0	€ 0	€ 140.000					
SP9	PROJECT TEN BOER	Gemeente Ten Boer	ikv compensatiemiddelen is de bijdrage in 2012 uitgekeerd. Afrekening in 2016		Voorbereiding		2016	2016	€ 1.425.000	€ 700.000	€ 0	€ 0						
TOTAAL									€ 39.250.000	€ 10.900.000	€ 1.630.000	€ 1.530.000	€ 1.710.000	€ 760.000	€ 100.000			
Kleine regionale projecten																		
KRP13	Aduarderzijl	Gemeente Winsum			Voltooid		2014	2015		€ 100.000	€ 20.000	nmb	Regeling is per 31- 12-2015 beëindigd.					
KRP15	Pilot Zorgvernieuwing via breedband Verzoamelstee	VGG			Voltooid		2010	2015		€ 75.000	€ 15.000	nmb						
KRP21	De Brink Zuidlaren	Gemeente Tynaarlo			Voltooid		2014	2015		€ 100.000	€ 100.000	nmb						
KRP23	Centrumplein Ten Boer - Final Tough	Gemeente Ten Boer			Voltooid		2010	2015		€ 100.000	€ 100.000	nmb						
TOTAAL										€ 375.000	€ 235.000	€ 0						
Regiopark																		
Regiopark 010	Uitvoering 1e fase inrichtingsplan Leegkerk-Dorkwerd	Gemeentes Groningen en Leek, Waterschap NZV			afrondding		2007	2013	€ 779.100	€ 312.000			€ 242.320					
Regiopark 021	Realisatie ecologische verbindingzone Ter Borch/ inclusief fietspad naar Schelfhorst	gemeente Tynaarlo			afrondding		2009	2015	€ 6.100.000	€ 1.196.000			€ 239.200					
Regiopark 024	Toegangspoort Noord	provincie Drenthe			afgerond		2008	2013	€ 700.000	€ 70.000	€ 35.000	€ 8.120						
Regiopark 031	Recreatieve voorzieningen en infrastructuur i.k.v. waterberging	Bestuurscommissie VIEP, gemeente Noordenveld, Tynaarlo			afgerond		2009	2015	€ 2.595.000	€ 596.120	€ 119.224	€ 119.224						
Regiopark 046	Uitvoering structuurvisie Meerweg	Gemeente Haren			afgerond		2010	2015	€ 10.900.000	€ 250.000	€ 56.800	€ 56.800						
Regiopark 049	Versterking recreatieve infrastructuur EHS Midden-Groningen, fase I Knuppelpad	Gemeente Slochteren			afgerond		2011	2015	€ 135.300	€ 40.600	€ 40.600	€ 40.426						
Regiopark 052	Realisatie Stadsrandzone Peizermaden	Bestuurscommissie VIEP			afgerond		2011	2015	€ 900.000	€ 170.000	€ 34.000	€ 34.000						
Regiopark 053	Herstel Karakteristieke Boerenerven Middag Humsterland	stichting landschapsbeheer Groningen			afgerond		2011	2013	€ 457.845	€ 90.000	€ 18.000	€ 18.000						
Regiopark 054	versterking recreatieve infrastructuur, landschap EHS Reitdiepgebied	gebiedscommissie Reitdiep			afgerond		2011	2014	€ 3.798.000	€ 414.000				€ 82.800				
Regiopark 058	Versterking recreatieve infrastructuur EHS Midden-Groningen fase II	gebiedscommissie Midden- Groningen			afrondding		2012	2015	€ 902.790	€ 315.972	€ 31.597							
Regiopark 060	toegangspoort Drentsche Aa, Assen	gemeente Assen			afgerond		2012	2015	€ 1.115.000	€ 230.000	€ 46.000	-€ 4.044						
Regiopark 061	Klein Wetsinge: landschap, landbouw en voedsel	St Oude Groninger Kerken			afgerond		2012	2015	€ 1.315.400	€ 300.000	€ 50.000	€ 50.000						
Regiopark 062	Landgoed Amelte, deelproject Assen aan de Aa	gemeente Assen	Termijn 2014 en 2015 nog niet opgevraagd		uitvoering		2012	2015	€ 943.000	€ 516.000	€ 412.800	€ 412.800	€ 103.200					
Regiopark 064	uitvoering ontwikkelingsvisie Leekstermeer	Bestuurscommissie VIEP			afgerond		2012	2014	€ 586.000	€ 226.000	€ 45.200	€ 45.200						
Regiopark 065	Entree Meerweg incl verbinding Paterwoldsemeer - Friescheveen	provincie Groningen			uitvoering		2013	2018	€ 2.975.000	€ 790.000	€ 197.500		€ 197.500	€ 197.500	€ 197.500			

Meerjarenbeeld en Uitvoeringsprogramma 2016

Stuurgroep 11 december 2015, stand van zaken 1 december 2015

Projectnr Basispakket	PROJECTNAAM	PROJECTTREKKER (organisatie)	KORTE TOELICHTING PROJECT	STATUS	STADIUM	FASERING			PROJECT KOSTEN	REGIOFONDS BIJDRAGE							
						Voorbereiding	Start Uitvoering	Gereed			2015	2015	2016	2017	2018	2019	2020
											Afgesproken	Opgevraagd	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken	Afgesproken
Regiopark 067a	Versterken recreatieve infrastructuur Onlanden (VIEP)	Bestuurscommissie VIEP			afgerond		2012	2014	€ 1.936.000	€ 563.000	€ 112.600	€ 112.600					
Regiopark 067b	Het Hoge Hert	Natuurmonumenten	project is stil gelegd vanwege de hoge kosten, onderzoek naar goedkopere uitvoering		uitvoering		2012	2015	€ 1.218.000	€ 548.000	€ 383.600		€ 99.400				
Regiopark 068	Landgoederengordel Noord-Drenthe fase I	Natuurmonumenten			afgerond		2012	2014	€ 793.750	€ 325.000	€ 65.000	€ 1.377					
Regiopark 070	Stadsweg, een	gemeente Leek			afgerond		2013	2015	€ 181.350	€ 36.000	€ 9.700	€ 9.700					
Regiopark 073	Uitvoering fase 1 Nieuw Wonder van Aduard	Gemeente Zuidhorn			afgerond		2012	2013	2015	€ 268.000	€ 120.000	€ 60.000	€ 60.000				
Regiopark 074	Versterking groene dorpslint in het open landschap Duurswold	Landschapsbeheer Groningen			afgerond		2012	2013	2015	€ 289.000	€ 72.500	€ 14.500	€ 14.500				
Regiopark 075	Landschapselementen Haren fase II	Landschapsbeheer Groningen			uitvoering		2012	2013	2016	€ 260.602	€ 104.241		€ 20.848				
Regiopark 076	Herstel en versterken Wierden Middag Humsterland	Landschapsbeheer Groningen			afgerond		2012	2013	2016	€ 375.440	€ 168.948	€ 33.789	€ 33.789				
Regiopark 080	Assen aan de Aa, deelproject Bosbeek/Nijlandsloop	gemeente Assen	Termijn 2014 en 2015 nog niet opgevraagd		uitvoering		2012	2014	2016	€ 3.240.000	€ 500.000		€ 200.000	€ 200.000	€ 100.000		
Regiopark 081	Programma landschapopgaven/recreatie en water IGS	Samenwerkingsverband Leek- Roden			uitvoering		2013	2015	2018	€ 4.330.000	€ 1.395.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 308.000	€ 308.000	€ 279.000	
TOTAAL										€ 47.094.577	€ 9.349.381	€ 2.265.910	€ 1.512.493	€ 1.410.468	€ 788.300	€ 576.500	
Regionale en Innovatie projecten																	
<i>eerste ronde</i>																	
	Hoornse Meer & Hampshire Hotel	Gemeente Groningen			wacht op def. aanvraag		2015	2016	2018	€ 2.000.000	€ 300.000			nnb			
	Landgoederen Eelde-Paterswolde	Natuurmonumenten			uitvoering		2015	2015	2018	€ 11.000.000	€ 559.000		€ 37.500	€ 75.000	€ 37.500		
	I.Turn.It	I.Turn.It			uitvoering		2015	2015	2018	€ 540.553	€ 150.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 69.000	€ 46.000		
	Health Hub Roden	Hanzehogeschool			uitvoering		2015	2015	2020	€ 865.000	€ 230.000			nnb			
	Innovatieboerderij Zuidhoren	Gebiedscoöperatie Westerkwartier			uitvoering		2015	2015	2020	€ 1.100.000	€ 330.000			nnb			
	Collectie Veenhuizen	Stichting Ketter & Co			uitvoering		2015	2015	2016	€ 184.500	€ 48.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 12.000			
<i>tweede ronde</i>																	
	Into Nature (Kunstmanifestatie Drenthe)	Stichting Drenthe Kunst, Cultuur en Natuur			uitvoering		2015	2016	2016	€ 1.300.000	€ 150.000		€ 75.000	€ 75.000			
	Naar een duurzame invulling van Woldwijk	Gemeente Ten Boer			wacht op def. aanvraag		2015	2016	2020	€ 100.000	€ 45.000			nnb			
	Slimme inzameling en transport rioolwater	Gemeente Assen i.s.m. WLN			wacht op def. aanvraag		2015	2016	2020	€ 135.000	€ 23.512			nnb			
	Alternatief concept drukriolering	Tauw			wacht op def. aanvraag		2015	2016	2020	€ 300.000	€ 50.000			nnb			
	SMART Campus Zernike	Rijksuniversiteit Groningen, namens consortium SMART- Zernike			wacht op def. aanvraag		2015	2016	2018	€ 300.000	€ 50.000			nnb			
TOTAAL										€ 17.825.053	€ 1.935.512	€ 151.000	€ 151.000	€ 193.500	€ 196.000		

nbn: nog niet bekend

	Regiofondsbijdrage 2016
Regiopark	€ 1.410.468
Regionale en innovatieve projecten	€ 193.500
Substantiele projecten	€ 1.710.000
Kleine regionale projecten	€ 0
Bereikbaarheid	€ 5.045.750
	€ 8.359.718